CLASICII
ANTICI

DAPHNIS ŞI CHLOE

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

CLASICII ANTICI

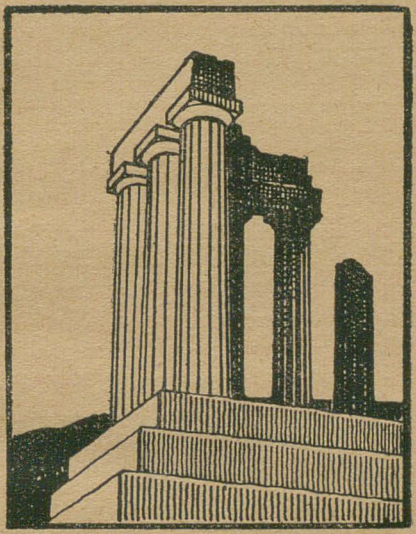

COLECȚIE INGRIJITĂ DE

V. PÂRVAN

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

CLASICII
ANTICI

LONGOS

DAPHNIS ŞI CHLOE

ROMAN PASTORAL

DIN GRECEŞTE DE

CONST. ION BALMUŞ

CVLTVRA
NAŢIONALĂ

https://biblioteca-digitala.ro

L O N G O S
DAPHNIS ŞI CHLOE
S'A EDITAT ŞI
TIPĂRIT DE
CVLTVRA
NAŢIONALĂ
BUCUREŞTI 1922

Drepturile rezervate

https://biblioteca-digitala.ro

INTRODUCERE

1. Un roman grec? 2. Originea romanului grec. 3. Evoluțiunea și principalii reprezentanți. 4. Longos din Lesbos și romanul său Daphnis și Chloe. 5 Traducerea: considerațiuni generale.

1. Un roman grec?... Mulți «moderniști» și «evoluați» nu vor îngădui așà ceva...

— Vor fi creat ei, Grecii, epopeea, oda, fabula, tragedia, comedia epigrama.., romanul însă, e al nostru, al modernilor!

Totuș, poporul acesta minunat în creațiuni, a avut și nuvela și romanul!

Nu voiu face, aici, un studiu despre genul acesta literar la Greci, ci voiu încercà să arăt, numai în câteva linii, originea și desvoltarea lui, după izvoarele cele mai noui; și pentru ca romanul tradus de noi să poată fi mai bine înțeles și pentru a lămurì, câtuș de puțin, cetitorul, care ar dorì să știe ceva despre începutul genului literar, astăzi ajuns la atâta strălucità desvoltare.

E de însemnat, că romanul grec [1]) n'a apărut în epoca de aur a literaturii grecești, ci, târziu, «odată cu distrugerea vieții publice, când încep să aibă interes și împrejurările vieții private a cetățeanului» [2]), încât marele filolog german, *Erwin Rohde*, cel mai ilustru

---

[1]) Grecii îl numeau: *σύνταγμα δραματικόν* sau simplu: *δρᾶμα*; numele cel mai general erà însă: *διηγήματα*: povestirì.

[2]) *A. Chassang*, Histoire du roman et de ses rapports avec l'histoire dans l'antiquité grecque et latine. Ouvrage couronné par l'Académie des Inscriptions et Belles Lettres. pag. 387—8. *Paris*, Didier, II-ème ed. 1862.

https://biblioteca-digitala.ro

cercetător al problemei romanului la Greci, numește, pe drept, aceste producțiuni *«copii târzii ai literaturii grecești»* [1]).

Romanul a fost cerut de trebuințele sufletului grec din această perioadă a evoluțiunii sale. Viața din *agorà* era acum stinsă, cetățeanul grec, bogat și rafinat prin cultură, își ucideà timpul vieții retrase, cetind romane, «des fictions d'aventures écrites en prose avec art pour le plaisir», ziceà bătrânul Huet [2]).

Deci, o literatură de umplut timpul [3]), cerută de «spleen»-ul hellenic din epoca decadenței.

2. In ce privește originea romanului grec, *A. Chassang* rămâne la convingerea lui *Huet* [4]), susținătorul influenței Orientului asupra desvoltării genului romanesc la Greci.

«Orientul, spune Chassang [5]), este adevărata patrie a acestor feluri de povestiri, fiindcă Orientul a fost întotdeauna pământul servitudinei politice». Dovadă, Ionia, puntea dintre Orient și Grecia, unde s'au ivit cele dintâi încercări de acest fel — *Milesienele*, sau povestirile din Milet, focarul povestirilor erotice, din acel Milet mai prețios și mai strălucit chiar decât Sybarisul!...

Chassang exagerează, dând prea mare importanță acestei influențe orientale și neglijează puterea de creațiune a geniului hellenic.

Erwin Rohde arată însă, temeinic, că *«originea romanului grec nu se poate înțelege, decât din istoria poeziei grecești»* [6]).

«Povestirile orientale, spune el mai departe, au înrâurit noveliștica greacă; aceasta, ca stil, a influențat romanul; ca fond, însă, nu [7]), fiindcă novela, — ca și înrudita sa, comedia nouă [8]) — aveà de obiect observarea pătrunzătoare a vieții reale, în timp ce scopul romanului grec, dimpotrivă, erà de a da, în cadrul unei povestiri bogată'n schimbări, o icoană a dragostei, dela dorul cel mai gingaș, până la cea mai puternică mișcare de durere, îndoeală și gelozie» [9]).

---

[1]) *Erwin Rohde*, Der griechische Roman und seine Vorläufer. *Leipzig*, Breitkopf u. Härtel, 1914. Einl., pag. 1: «Späte Erzeugnisse griech. Geistes»... «...spätgeborene Kinder...»

[2]) *Pierre D. Huet* (1630—1721), în Lettre à M. de Segnis sur l'origine des romans, cit. de Chassang, pag. 2.

[3]) *Ed. Schwartz*, Fünf Vorträge über den griech. Roman, *Berlin*, Reimer, 1896. pag. 1... «eine Unterhaltungsliteratur»...

[4]) *A. Chassang*, op. cit., pag. 5.

[5]) *A. Chassang*, op. cit., pag. 390.

[6]) *E. Rohde*, Der griechische Roman. Einleitung, pag 4.

[7]) *E. Rohde*, op. cit. Einleitung, pag. 5.

[8]) *E. Rohde*, op. cit. Einleitung, pag. 8.

[9]) *E. Rohde*, op. cit. Einleitung, pag. 9.

https://biblioteca-digitala.ro

Tema fundamentală a oricărui roman, tratată *şablonic* după modelele hellenistice, este următoarea[1]: «doi îndrăgostiţi, după o scurtă şedere'mpreună, sunt despărţiţi unul de altul de neaşteptate aventuri; purtaţi pe uscat şi pe Mare, şi, în sfârşit, după felurite încercări ale credinţei şi statorniciei lor în dragoste, se văd iarăş aduşi la fericirea traiului împreună».

Adevăratul subiect al romanului grec e, deci, dragostea — singurul punct de asemănare cu romanul modern. ...*L'amour*, spuneà Huet, *doit être le principal sujet du roman*[2],... *car un conte sans amour*, — completează Anatole France, — *est comme du boudin sans moutarde, c'est chose insipide*[3]...

Izvorît numai din invenţiunea poetică, nu din observarea vieţii — şi, aici e marea deosebire faţă de cel modern, operă psihologică — influenţat de poezia erotică din epoca hellenistică[4] foarte mult şi înflorit de retorică, romanul grec e considerat, pe drept, de *Rohde*, ca o desvoltare a mişcării începută în erotica hellenistică[5].

Şi, pentru a reduce compoziţia romanelor greceşti la o formulă, *Rohde* arată, că în aceste romane, sunt două elemente de bază: 1. *Elementul erotic* (povestea de dragoste) şi 2. *Elementul aventuros*[6] (aventurile de pe uscat şi Mare, aşezate mecanic).

3. Aceste două elemente componente ale romanului nu se găsesc, totuş, îmbinate, la toate, deopotrivă. Ca oricare gen literar, romanul grec a evoluat, şi evoluţiunea sa este tocmai determinată de raportul în care se află cele două elemente de bază, între ele.

Astfel au fost: *a*) *romane în care preponderează elementul aventuros, descriptiv-etnografic*[7], — în general lipsite de acţiune, prin lipsa eroticei — cum au scris:

1. *Platon*[8] (427—346): *Ἀτλαντίς, Atlantida*, veche poveste despre o străveche stare ideală a Statului atenian, cu o fericită orânduire comunistă;

2. *Theopomp din Chios* (născ. 376): *Μεροπὶς γῆ, Ţara fericiţilor*, descrierea unei ţări minunate, dela marginea cea mai depărtată a pământului;

---

[1]) *E. Rohde*, op. cit. Einleitung, pag. 182.
[2]) Citat de *Rohde* în Einleitung, pag. 10.
[3]) *Anatole France*, La révolte des anges, pag. 66.
[4]) *Erwin Rohde*, op. cit. Einleitung, pag. 10.
[5]) *Erwin Rohde*, op. cit., pag. 126.
[6]) *Erwin Rohde*, op. cit., pag. 183.
[7]) *Erwin Rohde*, op. cit., pag. 262.
[8]) Toate datele de mai jos sunt extrase din vastul material adunat de erudiţia lui *Rohde*, în opera citată, rămasă clasică în acest domeniu.

https://biblioteca-digitala.ro

3. *Hexataios din Abdera* (contemp. cu Alex. c. Mare): *Περὶ τῶν Ὑπερβορέων, Despre Hyperboreeni*, popor depărtat dinspre Nord, considerat fericit de cei vechi, trăitor numa'n ospeţe şi jocuri;

4. *Euhemeros* (311—297): *Ἱερὰ ἀναγραφή, Istoria sfântă*, unde descrie viaţa fericită din insula Panchaia, din Oceanul Indic, în care poporul, împărţit în trei caste, condus de preoţi veniţi din Kreta, împărtăşia, *în comun* şi *deopotrivă*, toate bunurile;

5. *Iambulos* (timp necunoscut, în orice caz înainte de Cezar): *Νῆσος μακάρων, Insula fericiţilor*, o descriere de călătorie, făcută pe aproape de ecuator, unde erau numai pomi roditori, izvoare răcoritoare, iar oamenii cu toţii la fel, cu nişte capace la nări şi cu limba despicată, de puteau să imite toate limbile omeneşti şi de pasări; trăiau mult de tot, în aşezăminte de câte 400 membri, muncind *în comun*, iar femeile şi copiii erau tot *comuni*.

Aproape în toate aceste romane autorii clădeau, din închipuirea lor, un ideal social-politic, mai bine zis o utopie socială.

Elementul erotic apare discret, contopit cu cel descriptiv-etnografic, deabia în veacul I după Hr., la

6. *Antonius Diogenes*: *Των ὑπὲρ Θούλην ἀπίστων γόνα, Povestirea lucrurilor de necrezut de dincolo de Thule*, roman de tranziţie.

De aici încolo, elementul descriptiv-etnografic trece, pe nesimţite, pe al doilea plan, dând, treptat, locul predominat eroticei, încât din veac. I după Hr. începem să avem adevăratele romane greceşti, după formula găsită de *Rohde*. Şi astfel, *«descrierea etnografică va da corpul material romanului, iar povestirea erotică* va fi *sufletul înviorător»* [1]).

Cei mai cunoscuţi romancieri, din această ultimă fază a evoluţiunii, sunt:

7. *Chariton* (contemp. lui Neron): *Τὰ περὶ Χαιρέαν καὶ Καλλιρρόην, Povestea dragostei lui Chaireas cu Kallirroe* [2]);

8. *Iamblichos* (veac. III după Hr.)din Syria: *Βαβυλωνιακά, Povestiri babyloniene*;

9. *Xenophon din Ephes* (veac. II — III d. Hr.): *Ἐφεσιακά, Poveşti din Ephes*, apoi

10. *Longos din Lesbos* (începp. veac. III după Hr.) a scris cel mai frumos roman, din câte se păstrează: *των κατὰ Δάφνιν και Χλόην λόγων βιβλια τετταρες*, sau [3])... *Daphnis şi Chloe*. Din acesta s'a inspirat *Bernhardin de Saint-Pierre* în Paul et Virginie;

---

[1]) *Erwin Rohde*, op. cit., pag. 262.

[2]) Chiar şi titlurile acestora arată predominarea elementului erotic.

[3]) Patru cărţi de povestiri păstoreşti despre Daphnis şi Chloe.

https://biblioteca-digitala.ro

11. *Heliodor din Emesa* (veac. III d. Hr.) ni-a lăsat: *Σύνταγμα τῶν περὶ Θεαγένην καὶ Χαρικλείαν, Povestea dragostei dintre Ethiopienii Theagene şi Charixeleia,* roman imitat după Homer şi Euripide, în foarte multe din episodele sale, şi de o înaltă moralitate. *Racine* îl învăţase aproape pe dinafară! In sfârşit

12. *Achilleus Tatios,* (veac. III d. Hr. în Alexandreia) a scris *Τὰ κατὰ Λευκίππην καὶ Κλειτοφῶντα, Povestea dragostei dintre Leuxippe şi Kleitofon.*

Cam aceasta ar fi, în linii foarte mari, evoluţiunea romanului grec. Mai ales dela *Iamblichos,* subiectele nu vor fi pentru autori, toţi retori, decât prilejuri de a-şi desfăşurà dibăcia lor. *Retorica,* mai cu deosebire, începând din sec. I înainte de Hr., pune stăpânire pe toată activitatea literară, până la sfârşitul culturii greceşti, încât autorii, — preocupaţi numai de compoziţie şi de înflorirea exuberantă a stilului, — au trecut cu vederea psihologia personagiilor. Deaceea, marea deosebire dintre acestea şi romanele moderne, unde personagiile trăesc aevea şi'n care se oglindeşte viaţa, cu toate înfăţişările ei.

De aici nu urmează însă că cele dintâi nu-şi au însemnătatea lor! Din punct de vedere al evoluţiunii genurilor, din punct de vedere istoric-literar, ele şi-o legitimează îndestul, ba, chiar şi ca valoare estetico-literară, avem romanul *Daphnis şi Chloe,* care a stârnit şi admiraţiunea modernilor.

4. Nici numele de *Longos* nu-i sigur c'a fost al celui «homme très ingénieux qui composa le diégèmate de Daphnis et Chloe[1]) şi nici timpul, când a trăit, nu-i ştiut.

Mulţi diletanţi, — printre care unul[2]) cu distins gust şi adâncă înţelegere a literaturii antice, — îl pun târziu de tot.

Erudiţi filologi însă, ca *Erwin Rohde*[3]) şi *Eduard Norden*[4]) rămân de acord cu *H. Reich,* care, în savanta sa cercetare comparativă: *De Alciphronis Longique aetate, Diss. Regim. 1894,* stabileşte că *Longos* a trăit aprox. între 200—250 după Hr.

In acest roman se împleteşte dragostea naivă a doi copii de păstori, pe un fond curat de idilă.

Chipuri vii şi icoane adevărate din lumea păstorească alcătuesc *viaţa* romanului nostru, spre deosebire de celelalte romane arătate mai sus.

---

[1]) *Anatole France,* Le génie latin, Daphnis et Chloe, pag 4.

[2]) *Anatole France* Le génie, pag. 5: «Je serais tenté de voir en lui un Byzantin des plus rares»!...

[3]) *Erwin Rohde,* Der griech. Roman, pag. 535.

[4]) *Ed. Norden,* Die antike Kunstprosa, I, pag. 437. III. Abdruck, Berlin, Teubner, 1915.

https://biblioteca-digitala.ro

«Un roman de dragoste, după *Rohde*[1]) singurul reprezentant al unui gen propriu» şi al cărui autor, pentru *Norden*[2]) «este cel mai demn de iubit şi cel mai original dintre aceşti poeţi eroticî».

Scris într'o limbă foarte înfloritâ, în care totul e simetrie şi gâteală, alocurea prea preţios aşezată, romanul acesta, totuş, e înviorat de atâta suflet naiv şi aşà de fermecătore simplitate, încât aproape nu simţi podoaba deşeartă a retoricei, ci, — întâlnind amintiri din Homer şi liniştea păşunilor lui Theokrit, — respiri cu plăcere «le parfum de la plus belle antiquité...»[3])

Entuziasmul unor hellenişti şi literaţi de geniu ca *Paul-Louis Courier*[4]), *Goethe*[5]) şi *Anatole France*[6]), întrece, însă, orice apreciere... şi ni spune îndestul, pentru ce *Daphnis şi Chloe* a fost tălmăcit în toate graiurile culte ale Apusului.

5. Două gânduri m'au împins, mai ales, să traduc pe Longos: mai întâi, acela de a arătà că neamul demiurg al Hellenilor a scris şi romane, gen literar corespunzător unei societăţi rafinate prin cultură; iar al doilea, de a contribuì şi eu, cu ceva, la umplerea imensului gol de traduceri, din literaturile antice, privite, la noi, cu atâta condamnabilă nepăsare!

M'am folosit la aceasta de *textul hellenic* din ediţia lui *Guillelm Adrian Hirschig*[7]). Un text complet nu avem, decât dela 1810, da-

---

[1]) *Erwin Rohde*, op. cit., pag. 531.

[2]) *Ed. Norden*, op. cit., pag. 438.

[3]) *Anatole France*, Le génie latin, pag 6.

[4]) *Oeuvres de P. Louis Courier*, Préface de la trad., pag. 167... «un récit où la grâce de l'expression et la naïveté des peintures se font admirer dans l'extrême simplicité du sujet», iar în Lettre à M. et Mme Clavier, pag. 434: ...«C'est un livre à mettre entre les mains de mesdemoiselles vos filles, tout de suite après le catéchisme...» En vérité il n'y a point de meilleure lecture.

[5]) *Gespräche mit Goethe von I. P. Eckermann, Leipzig, Druck und Verlag von Philipps Reclam* II, pag. 209: «...Das ist auch ein Meisterstück, das ich oft gelesen und bewundert habe, worin Verstand, Kunst und Geschmack auf ihrem höchsten Gipfel erscheinen».

II pag. 219: «...Man müsste ein ganzes Buch schreiben, um alle grossen Verdienste dieses Gedichtes nach Würden zu schätzen».

[6]) *Anatole France*, op. cit. pag. 9: Daphnis et Chloe c'est l'éveil des sens peint avec une délicieuses vénusté, et cette peinture restera vive, tant que les sens s'éveilleront et le désir renaîtra avec les générations.

[7]) *Erotici scriptores* ex nova recensione *Guillelmi Adriani Hirschig*, Parisiis, editoribus F. Didot, *1856*.

https://biblioteca-digitala.ro

torit lui *Paul-Louis Courier*, care, — descoperind [1]) în biblioteca San-Lorenzo din Florența într'un ms. capitolele din cartea I-a neexistente în toate celelalte ms. — a dat cea dintâi ediție completă a lui Longos. In 1813 dă la iveală și cea mai plină de farmec traducere [2]), revăzând și completând bătrâna tâlmăcire a lui Jacques Amyot, (veac. XVI).

Am ținut mult seamă de aceasta, apoi de cea germană a lui *Friedrich Jacobs* [3]) și de cea franceză a lui *Ch. Zévort* [4]), mai apropiată de text, dar nesfârșit mai lipsită de grație, decât aceea a lui Amyot-Courier.

Nu știu cât am izbutit, dar truda mi-a fost mare, atât din lipsa de mijloace a limbii noastre, față de mândra bogăție a celei hellene, cât și din greutatea de a schimbà — după pilda marilor maeștri în tâlmăcire, cari au fost Jacques Amyot și Paul-Louis Courier — exprimarea prețioasă și afectată a retorului, într'una naivă și necăutată, mult mai potrivită cu viața câmpenească de păstori.

Ori cum ar fi, mă simt fericit că pot aduce aici omagiul meu de mulțumire și recunoștință iubitului meu profesor, Domnului *I. M. Marinescu*, îndrumătorul meu entuziast pe calea cea anevoiasă către frumusețile lumii antice.

CONST. I. BALMUȘ

Iunie 1922. — Tg.-Ocnei.

---

[1]) *Chestiunea descoperirii ms.*, a petei de cerneală și a conflictului cu furiosul bibliotecar italian... e foarte veselă... Vezi în *Oeuvres de Paul-Louis Courier*, Lettre à M. Renouard, libraire de Paris, sur une tache faite à un manuscrit de Florence.

[2]) *Les pastorales de Longus*, ou *Daphnis et Chloe*, traduction *de messire Jacques Amyot, revue, corrigée, complétée, de nouveau refaite en grande partie, par Paul-Louis Courier*, în *Oeuvres de P.-L. Courier* pag. 165 și urm. *Paris*, Garnier.

[3]) *Daphnis und Chloe* von Longus, aus dem Griechischen von *Friedrich Jacobs*, mit einer Einleitung von P. Ernst. *Weimar*, Gustav Kiepenheuer-Verlag, *1917*.

[4]) *Daphnis et Chloe* suivi de Théagène et Chariclée, traduction française *précédée d'une étude sur le roman chez les grecs*, par *M. Charles Zévort*, *Paris*, Charpentier, *1884*.

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

INCEPUT

Pe când vânam în Lesbos, văzui într'o pădurice a Nymphelor, cea mai frumoasă privelişte din câte am văzut vreodată: icoana vie a unei poveşti de dragoste.

Frumoasă erà şi dumbrava, cu copacii deşi, smălţată cu flori, udată de ape; un singur izvor hrănià şi florile şi copacii.

Dar, mai plăcută decât toate erà această vedere de-o alcătuire minunată, care-arătà întâmplările unei iubiri, încât mulţi, chiar străini, aduşi de faima-i, veneau şi să se'nchine la Nymphe, dar şi să cunoască privelişteа.

Puteai să vezi acolo femei născând, altele înfăşând copilaşii în scutice, apoi, prunci părăsiţi, animale care-i hrăneau, păstori care-i ridicau, tineri îndrăgostiţi strângându-se în braţe, o năvălire de hoţi, o lovire de duşmani.

Tot privind şi minunându-mă de multe alte lucruri şi toate de dragoste, mă cuprinse o dorinţă să le aştern în scris.

https://biblioteca-digitala.ro

Căutai atunci un cunoscător să-mi lămurească această vedere şi astfel am alcătuit patru cărţi, pe care le închin lui Eros[1]), Nymphelor şi lui Pan[2]).

Şi pentru toţi oamenii vor fi comoară plină de farmec: bolnavul îşi va găsì vindecare, cel întristat mângâiere, cine-a fost îndrăgostit odată îşi va amintì iarăş, iar cel care n'a iubit încă, va învăţà...

...Căci nimeni n'a scăpat şi nu va scăpà vreodată de dragoste, câtă vreme va fi frumuseţe în lume şi ochi care s'o vadă.

Iar nouă, ajute-ne zeul să putem scrie povestea cu sufletul liniştit.

---

[1]) Eros, zeul dragostei.

[2]) Pan, zeul turmelor, reprezentà natura personificată; alergà prin munţi şi văi după nymphe.

https://biblioteca-digitala.ro

CARTEA I

I. In Lesbos este un oraş, Mytilene, mare şi frumos, tăiat de braţele mării care se furişează înăuntru şi împodobit cu poduri de piatră albă şi cioplită.

Ai crede că nu vezi un oraş, ci o insulă.

Cam la două poşte de acest oraş se întindeà pământul unui om bogat, o avere foarte frumoasă: munţi plini de vânat, văi roditoare 'n grâu, dealuri cu vii, păşuni cu turme.

Marea scăldà ţărmul întins, acoperit cu un nisip mărunt.

II. Pe acest câmp, un cioban, anume Lamon, pe când îşi păşteà turma, găsì un copil alăptat de una din capre. Erà acolo un stejăriş plin de spini, pe deasupra se'ntindeau ramuri de iederă, iar dedesupt creşteà o iarbă moale, în care stăteà lepădat copilul.

Aici alergà într'una o capră. Adeseori se făceà nevăzută, şi, părăsindu-şi iedul, venià să şeadă lângă prunc.

https://biblioteca-digitala.ro

Lui Lamon i-se făcù milă de iedul părăsit. Deaceea el începù să pândească drumurile caprei şi pe când erà arşiţa mai tare, luându-se pe urma ei, o văzù cum ţineà cu grijă copilul, nu cumva să-l zgârie cu unghiile, iar acesta sugeà ca dela sânul mamei.

Mirat, după cum erà şi firesc, Lamon se apropiè şi descoperì un băieţel dolofan şi frumos, învelit în nişte scutece mai de preţ decât s'ar fi potrivit cu soarta lui de prunc lepădat.

Aveà o hăinuţă purpurie prinsă cu-o sponcă de aur şi-un cuţit mic, cu mânerul de fildeş.

III. Mai întâi, îi venì 'n gând să ia numai semnele de recunoaştere, fără să se mai îngrijească de prunc. Apoi, ruşinat, să nu fie el omenos nici cât o capră, aşteptă să'nopteze, luă semnele, copilul şi chiar capra, şi le duse la nevastă-sa Myrtale.

Aceasta fiind cuprinsă de uimire că şi caprele nasc copii, Lamon îi povestì cum l-a văzut sugând la capră şi cum i-a fost ruşine să-l lase să moară.

Şi ea socotì la fel. Ei ascund lucrurile părăsite cu copilul, spun că pruncul acesta e al lor, şi-l încredinţează caprei ca să-l crească. In sfârşit, pentru ca şi numele băiatului să pară de păstor, au hotărît să-l cheme Daphnis.

IV. Cam la doi ani după aceasta, un cioban de prin împrejurimi, anume Dryas, păscându-şi

https://biblioteca-digitala.ro

turma, dădù şi el peste lucruri asemănătoare şi văzù o priveliştе la fel.

Pe acolo erà o peşteră a Nymphelor, un fel de stâncă mare, scobită pe dinăuntru, iar pe dinafară rotundă. Chiar chipurile Nymphelor erau în piatră, desculţe, cu braţele goale până la umeri, cu părul despletit pe spate, având o cingătoare peste mijloc şi ochii râzători.

După întreaga lor înfăţişare, păreau dănţuitoare prinse 'n joc.

Intrarea peşterii erà pe la mijlocul stâncii, de unde ţâşnià un izvor a cărui apă îşi făcuse cale, încet; pe dinaintea peşterii se întindeà o pajişte foarte plăcută, cu iarba deasă şi fragedă, crescută la umezeală. Mai erau atârnate şi vase de muls şi fluiere şi naiuri şi trişci, daruri ale foştilor păstori.

V. In acest locaş al Nymphelor, venià mereu o oaie de curând fătată, aşà că adeseori o socoteau pierdută. Dryas vrând s'o pedepsească şi s'o aducă iarăş la păscutul liniştit de mai înainte, sucì un gânj de lozie verde, în chip de laţ, şi se îndreptă către peşteră ca să-şi prindă, acolo, oaia, pe neaşteptate.

Dar când fu aproape, nu văzù nimic din câte crezuse; dimpotrivă, oaia, întocmai ca o mamă, dădeà să sugă unui copil, cât puteà el, din belşugul laptelui ei. Acesta, fără scâncet, îşi treceà dela o ţâţă la alta, guriţa lui curată şi lucitoare,

https://biblioteca-digitala.ro

căci oaia, după ce-l săturà, îi ştergeà faţa cu limba.

Copilul acesta erà o fetiţă. Şi lângă ea s'au găsit scutice, semne de recunoaştere, o maramă de aur pentru păr, sandale aurite şi inele de aur pentru glezne.

VI. Dryas socotì că dăduse peste un semn zeiesc, iar pe de altă parte, învăţă dela oaie să-i fie milă de copil şi să-l iubească. Deaceea ia fetiţa 'n braţe, îi pune semnele în glugă şi se roagă Nymphelor ca să poată creşte cu noroc pe mica lor ocrotită.

Când venì vremea să-şi întoarcă turma dela păşune, cum sosì la colibă, povestì neveste-si ce văzuse, îi arătă ce-a găsit, şi o sfătuì s'o privească ca pe fiica ei şi s'o ia de suflet fără ştirea nimănui.

Nape, căci aşà o chemà pe femeie, se şi făcù mamă şi începù să-şi iubească micuţa, de teamă să n'o întreacă oaia. In sfârşit, ca să înlăture orice bănueală, îi dete numele de păstoriţă, Chloe.

VII. In scurtă vreme, copiii aceştia se făcură mari şi erau mult mai frumoşi decât te-ai fi aşteptat dela creşterea lor câmpenească.

Băiatul împlinise cincisprezece ani, iar fata erà cu doi ani mai mică, când, iată ce visară în aceeaş noapte Dryas şi Lamon:

Se făceà că Nymphele din peştera cu izvorul unde Dryas găsise copila, dădeau pe Daphnis şi

https://biblioteca-digitala.ro

pe Chloe unui băieţaş foarte neastâmpărat şi frumos, care aveà aripi la umeri şi un arc mic cu săgeţi. Băieţaşul atingându-i pe amândoi cu o săgeată, le porunci ca, de acum încolo, să pască, Daphnis caprele, iar Chloe oile.

VIII. Visul acesta îi întristă că şi copiii lor aveau să fie tot păstori, deşi, după scutice, se aşteptau la o soartă mai bună. In această nădejde chiar îi şi crescuse cu bucate mai alese, îi învăţase carte şi toate lucrurile frumoase câte se pot deprinde într'o colibă câmpenesacă.

Au socotit totuş să încredinţeze zeilor soarta celor scăpaţi prin pronia lor; apoi, spunându-şi unul altuia visul, jertfiră 'n cinstea copilului înaripat din peştera Nymphelor, (căci nu ştiau cum îl chemà) şi-i trimiseră ca pe nişte păstori cu turmele lor, învăţându-i toate pe rând: cum să le pască înainte de amiază şi cum, după ce se potoleşte arşiţa; când să le dea la apă şi când să le întoarcă la strungă; pe care să le mâie cu bâta şi pe care numai cu vorba. Iar micii păstori săreau de bucurie ca şi cum ar fi primit o mare însărcinare şi-şi iubeau caprele şi oile, mai mult decât obişnuesc ceilalţi păstori, căci Chloe datorà viaţa unei oi, iar Daphnis şi-aduceà mereu aminte că fiind lepădat, îl hrănise o capră.

IX. Erà pe la 'nceputul primăverii, când florile toate'mbobocesc, şi cele de prin păduri, şi cele din livezi şi câte cresc la munte.

https://biblioteca-digitala.ro

Peste tot numai zumzet de albine, ciripit de pasări cântătoare şi jocul mieilor de curând născuţi, căci turmele se veseleau prin munţi, albinele bâzâiau prin livezi, şi pasările făceau să răsune tufişurile.

Pe când bucuria primăverii stăpânià totul, Daphnis şi Chloe, ca nişte copii neştiutori, încercau şi ei din câte auzeau şi vedeau: la cântecul pasărilor cântau, la jocul mieilor săreau uşor şi 'ntocmai ca şi albinele, culegeau flori pe care, unele le puneau în sân, iar altele le împleteau în cununi pentru Nymphe.

X. Cu turmele unul lângă altul, la toate erau împreună. Adesea Daphnis întoiceà oile ei rătăcite de turmă, şi nu rareori Chloe alungà departe de prăpăstii caprele lui, prea îndrăzneţe.

Câteodată, unul singur păzià amândouă turmele, pe când celălalt se ţineà de joacă.

Jocurile lor, eiau jocuri de copii şi de păstori.

Aşà, ea rupeà fire de papură de prin baltă, cu care făceà laţuri pentru lăcuste şi cu asta îşi uità de oi.

El tăià trestii subţirele şi le găurià nodurile, apoi le lipià între ele cu ceară moale şi se 'ncercà să cânte până 'n seară.

Uneori, puneau la miiloc laptele şi vinul şi chiar mâncarea ce şi-o aduseseră de-acasă, încât, mai de grabă ai fi văzut oile şi caprele păscând fiecare în alt loc, decât pe Daphnis şi Chloe departe unul de altul.

https://biblioteca-digitala.ro

XI. Dar pe când se jucau astfel neştiutori, Eros le dădù de grijă, şi iată cum: pe acolo, o lupoaică cu pui mici, având nevoie de multă hrană pentru creşterea lor, făceà prăpăd în tuimele din vecinătate. Deaceea, într'o noapte, sătenii se adună şi sapă nişte gropi largi d'un braţ şi adânci de patru, şi mai tot pământul săpat îl împrăştie pe departe.

Aştern apoi, peste groapă, crengi uscate şi le acopăr cu ţărna rămasă, ca pământul să pară ca mai înainte.

Şi-un iepure dacă treceà, crengile, mai slabe de cât paiele, s'ar fi rupt, şi-atunci s'ar fi văzut că nu erà pământ, ci numai o amăgire.

Cu toate că săpaseră o mulţime de asemenea gropi, şi prin munţi şi la câmp, totuş n'au avut norocul să prindă lupoaica, căci ea simţise că pământul ascundeà o înşelăciune. In schimb, multe capre şi oi şi-au rupt gâtul şi cât pe aci chiar Daphnis, în chipul următor:

XII. Doi ţapi întărâtaţi se luară odată la bătaie şi unuia, primind o lovitură puternică, i-se rupse un corn. De durere, bietul ţap o apucă la fugă sbierând, în timp ce ţapul biruitor, urmărindu-l, nu-l slăbià o clipă.

La vederea cornului rupt, lui Daphnis i-se făcù milă şi supărat de îndrăzneala celuilalt ţap, pune mâna pe-o bâtă şi se ia după el. Şi-aşà, ţapul fugind de lovituri, iar Daphnis, furios, ur-

https://biblioteca-digitala.ro

mărindu-l, nu s'au uitat pe unde calcă, ci amândoi au căzut într'o groapă, mai întâi ţapul şi după dânsul Daphnis.

Aceasta a şi fost norocul lui Daphnis, căci în cădere, ţapul i-a folosit ca spriiin.

Acolo, el aşteptà plângând, poate va venì cinevà să-l scoată. Şi'ntr'adevăr, Chloe, cum văzù cele'ntâmplate, alergă drept la groapă şi găsindu-l cu viaţă, chemă'n ajutor un bouar de pe imaşul vecin. Acesta vine şi'ndată cere o funie lungă de care să s'apuce Daphnis ca să fie tras afară. N'aveau însă nici o funie la'ndemână. Atunci Chloe îşi desleagă cingătoarea şi i-o dă bouarului să-i arunce un capăt lui Daphnis, iar ei încep să tragă de pe marginea gropii. Daphnis urcându-se cu mânile pe cingătoare, ajunse afară. După ce scoaseră şi pe bietul ţap cu amândouă coarnele rupte — aşà de mult îl urmărise răzbunarea celui învins — îl dăruiră drept mulţumire bouarului ca să-l jertfească, iar ei s'au înţeles să spună celor de-acasă, dac'ar întrebà de dânsul, cum că l-au mâncat lupii.

Reîntorşi apoi la turme, şi-au mai văzut de oi şi de capre, şi fiindcă acestea păşteau în linişte, ei s'au aşezat pe-un trunchiu de stejar şi-au început să cerceteze, de nu cumvà Daphnis se lovise când căzuse.

Nu ei à nici lovit, nici plin de sânge, dar se umpluse tot de pământ şi de noroiu, pe păr şi pe trup.

https://biblioteca-digitala.ro

Se gândì atunci să se spele, mai înainte ca Lamon şi Myrtale să fi aflat de păţania lui.

XIII. Aşà, împreună cu Chloe, se duce la peştera Nymphelor, îi dă acesteia sumanul şi gluga să i-le păzească, iar el, stând la izvor, se spălă pe păr şi pe tot trupul. Aveà un păr negru şi bogat, şi-un trup pârlit de soare de-ai fi zis că-l întunecă umbra părului.

Chloe, privindu-l, îl găsià frumos şi, fiindcă atunci, întâia oară i s'a părut frumos, credeà că scăldatul e pricina frumuseţii. Pe când îl spălà pe spate, carnea lui i-se părù aşà de moale, încât de mai multe ori se pipăì în ascuns, să vadă dacă a ei n'ar fi mai fragedă.

In timpul acesta soarele se aplecà spre asfinţit şi ei trebuiră să-şi ducă turmele acasă. De-atunci însă, Chloe nu mai dorià altceva decât să-l vadă iarăşi pe Daphnis la scăldat.

A doua zi, cum au ajuns la păşune, Daphnis se aşează pe trunchiul lui de steiar, şi începù să cânte din naiu şi să-şi privească caprele culcate, care păreau că-i ascultă cântecul.

Iar Chloe, stând lângă el, aproape, trăgeà cu ochiul şi la turma de oi, dar mai ales se uità la Daphnis şi iarăş i-se părù frumos, cum cântà din naiu, şi iarăş crezù că frumuseţea-i vine dela cântec.

Cu mintea ei, luă în mână după el naiul că doar s'o face şi ea frumoasă. L'a rugat apoi

https://biblioteca-digitala.ro

să se scalde şi din nou îl văzù în apă, privindu-l, iar îl atinse şi iarăş se depărtă lăudându-l: lauda aceasta erà început de dragoste.

Biata fată nu ştià singură ce simte, ea cea crescută la ţară şi care n'auzise pe nimeni vorbind de dragoste. O mâhnire îi cuprinse sufletul, privirile-i erau pierdute şi-adesea şoptià numele lui Daphnis. Nu mai mâncà, nu mai dormià noaptea, nu mai îngrijià de turmă. Acum râdeà, acum plângeà; adormià şi tresăria din somn. Faţa 'i erà când galbenă, când roşie ca focul; nici o juncă 'nţepată de strechie n'ar fi fost aşà.

XIV. Câteodată, cădeà pe gânduri şi-şi vorbià astfel: «sunt bolnavă şi nu ştiu ce am; sufer şi n'am nici o rană; mi-e inima rea şi n'am pierdut nici o oaie; ard şi stau la umbră deasă! De câte ori nu m'am înţepat în spini şi n'am mai plâns! Câte albine nu m'au împuns şi poftă de mâncare tot am avut! Ce-mi roade însă acum inima e mai amar decât toate acestea. Frumos o fi el Daphnis, dar şi florile-s frumoase. Frumos mai cântă din naiu, dar şi privighetorile cântă frumos, şi totuş, pe mine, nimic nu mă mişcă! O, de-aş fi naiul lui, să-i simt suflarea! De ce nu-s o capră, să fiu păscută de el?

Apă blestemată, numai pe Daphnis l-ai făcut frumos, că eu de geaba m'am scăldat în unda ta!

Mă prăpădesc cu zile, dragi Nymphe, şi voi nu scăpaţi copila crescută'n ochii voştri!

https://biblioteca-digitala.ro

Cine-o să vă mai împletească cununi, după mine? Cine va mai hrăni pe bieţii mieluşei? Cine-mi va îngriji greierul meu vorbăreţ pe care abiă l-am prins, ca să m'adoarmă 'n cântec la uşa peşterii?

Acum, în zadar mai cântă, căci somnul mi-a pierit din pricina lui Daphnis.

XV. Aşà suferià, aşà-şi vorbià Chloe, căutând numele iubirii. Dar Dorcon, bouarul acela care scosese din groapă pe Daphnis şi pe ţap, un flăcăiaş căruia abia-i mijeau mustăţile, cunoscând şi numele şi toate ale dragostei, se îndrăgostì de Chloe, chiar din ziua aceea. După câteva zile, se aprinse aşà de mult, încât, nemai ţinând seamă de Daphnis, ca de un copil, se hotărî să-şi ajungă scopul prin daruri sau cu sila.

Mai întâi, începù cu darurile: îi aduse lui Daphnis un naiu, făcut din nouă trestii, lipite cu aramă, în loc de ceară, iar Chloei o piele pestriţă de cerb, cum au bachantele[1]).

De atunci, socotindu-se prietenul lor, începù puţin câte puţin, să nu se mai uite la Daphnis, pe când Chloei îi aduceà zilnic, fie caş moale, fie o cunună de flori, fie un măr copt. Ba, odată, îi aduse şi-un viţeluş şi-o ceaşcă suflată cu aur, şi nişte puişori de pasări de prin munţi.

---

[1]) Preotese ale zeului Bacchus.

https://biblioteca-digitala.ro

Ea, nepricepută'n meşteşugurile dragostei, primià darurile şi se bucurà, că, la rândul ei, puteà să le deà lui Daphnis.

Intr'o zi, însă, — căci şi Daphnis trebuià să ştie odată ce-i dragostea, — se iscă, între Dorcon şi el, o ceartă dela frumuseţe: Chloe erà judecătorul, iar cine învingeà, drept răsplată, puteà s'o sărute pe Chloe. Dorcon vorbì cel dintâi:

XVI. — «Eu, drăguţă, sunt mai ceva decât Daphnis, sunt bouar, iar el, ia, un păstor de capre; pe atât mai sus eu, cât îs boii faţă de capre! Şi-s alb ca laptele şi rumen ca grâul aproape de seceriş, şi nu m'a crescut o vită, ci maică-mea. Ăsta însă-i pipernicit şi fără barbă, ca o femeie, şi, afară de asta, negru ca un lup. Paşte ţapii şi-i plin de mirosul lor urît. E aşà de calic, că nu poate ţineà nici un câine! Iar, dacă-i adevărat că a supt dela o capră, nu se deosebeşte întru nimic de un ied».

Aşà vorbì Dorcon, şi după el, începù Daphnis:

— «Ei, da, m'a hrănit o capră ca şi pe Joe, pasc nişte ţapi mai mari decât boii lui şi nu miros de loc din pricina lor, cum nu miroase nici Pan, deşì-i aproape ca un ţap.

Am caş berechet şi pâne neagră şi vin dulce, cât au doar ţăranii cei cu stare! N'am barbă, dar nici Dionysos n'aveà; sunt pârlit de soare, într'adevăr, dar şi zambila-i aşà, totuş Dionysos întrece Satyrii şi zambila crinii!

https://biblioteca-digitala.ro

Pe când el, e roşcat ca o vulpe, bărbos ca un ţap şi alb ca o târgoveaţă. Dacă mă vei sărutà pe mine, gura îmi vei săruta-o, iar lui, firele de păr din barbă! Adu-ţi aminte, dragă, că şi tu ai supt dela o oaie, şi totuş eşti aşà de frumoasă».

XVII. Chloe n'aşteptă mai mult. Fermecată de aşà laudă şi aprinsă de dorul să-l sărute pe Daphnis, sări şi-i dete un sărut stângaciu şi nemeşteşugit, dar care-i înflăcără tot sufletul.

Dorcon, cuprins de durere, plecă să-şi caute altă cale dragostei lui, iar Daphnis se întristă pe dată, ca şi cum ar fi fost muşcat, nu sărutat.

De-atunci, îl treceau adesea fiori reci, nu-şi puteà stăpânì inima care-i bàteà tare, voià să se uite mai mult la Chloe, dar, privind-o, i-se îmbujorau obrajii.

Abià acum începù lui să-i placă şi cosiţa ei bălaie, şi ochii cei mari ca ai boului şi faţa cu adevărat mai albă decât laptele caprelor, de par'că atunci i-se deschideau ochii întâia oară, iar mai înainte fusese orb.

Mâncarea abià o mai gustà, şi când erà silit să bea, îşi udà numai buzele. Se făcuse tăcut, el, mai vorbăreţ decât greierii; greoiu, deşì de felul lui erà mai neastâmpărat ca o capră. Işi uitase şi de turmă, naiul şedeà părăsit de o parte, iar faţa-i erà mai galbenă ca iarba ofilită de soare. Numai de Chloe vorbià cu aprindere, iar când se găsià singur, departe de dânsa, se întrebà astfel:

https://biblioteca-digitala.ro

XVIII. «Ce mi-o fi făcut, oare, sărutul Chloei? Căci buzele ei sunt mai fragede ca trandafirii şi gura mai dulce ca mierea, dar, totuş, sărutul ei m'a fript ca o înţepătură de albină! De câte ori mi-am sărutat eu iezii, căţeluşii şi viţelul dăruit de Dorcon! Sărutarea asta-i altfel: îmi taie răsuflarea, îmi topeşte sufletul, îmi smulge inima, şi totuş, aş vrea s'o mai sărut odată! O, biruinţă blestemată, o, foc ascuns a cărui pricină n'o pot spune!

«Să fi băut Chloe vreo otravă, înainte de-a mă sărutà?

Cum de n'a murit atunci? Ce frumos mai cântă privighetorile, iar naiul meu a amuţit! Cum se sbeguiesc iezii, şi eu stau locului! Cât de mândre-s florile, şi eu nu mai împletesc cununi! Toporaşii şi zambilele înfloresc, iar Daphnis se usucă! S'ajungă oare Dorcon mai frumos ca mine?»

Astfel suferià şi se tânguià bietul Daphnis, căci gustà, întâia oară, din fiorii dragostei.

XIX. Pe de altă parte, Dorcon, bouarul îndrăgostit de Chloe, pândì pe Dryas, pe când răsădià un pom, lângă un butuc de viţă, şi se apropiè de el, aducându-i plocon nişte caşuri bune, ca prieten de pe vremea când păşteau turmele împreună.

Punându-se, astfel, bine cu el, aduse vorba de măritatul Chloei, şi, ca bouar, îi făgăduì, dăc'o

https://biblioteca-digitala.ro

va luà de soţie, daruri mari şi multe: nişte bourei de plug, patru stupi de albine, cincizeci de merişorii, o piele de bou pentru opinci şi-un viţel înţărcat, pe fie-ce an.

Astfel ademenit de darurile acestea, Dryas erà cât pe aci să-i făgăduească fata. Aducându-şi însă aminte, că această copilă erà menită unui mire mai de seamă, îi fu frică să nu-l lovească şi pe el vreo nenorocire, şi nu-i dădù învoeala, rugându-l să-l ierte că nu-i poate primì darurile.

XX. Dorcon, înşelat a doua oară în aşteptările lui, şi văzând că-şi pierduse, fără folos, bunătate de caş, se hotărî să pună, cu deasila, mâna pe Chloe, cum o va găsì singură. Şi-aşà, băgând de seamă că Daphnis şi Chloe îşi duceau turmele la adăpat, într'o zi unul, într'o zi altul, găsì un vicleşug ca pentru mintea lui de păstor.

Luă pielea unui lup mare pe care, un taur, odată, îl omorîse, apărând pe ceilalţi boi, şi-o întinse pe tot trupul, din cap până 'n picioare. Labele de dinainte îi veneau peste mâni, cele dindărăt, peste picioare, iar gura căscată îi acoperià capul ca un coif ostăşesc. Luând în felul acesta, cât mai mult, chipul unei fiare, se apropiè de izvorul din care se adăpau caprele şi oile după păscut. Izvorul se găsià într'o înfundătură sălbatecă şi de jur-împrejur erau spini, mărăcini, ciulini şi scai: acolo, chiar un lup adevărat s'ar fi putut uşor dosì.

https://biblioteca-digitala.ro

Ascuns aici, la pândă, Dorcon aşteptă vremea adăpatului şi trăgeà multă nădeide s'o sperie pe Chloe, cu înfăţişarea lui de lup, şi să pună mâna pe ea.

XXI. Nu trecù mult şi se ivì Chloe, mânându-şi turmele la izvor. Pe Daphnis îl lăsase acasă să taie frunze, hrana iezilor după păşune. Veneau din urmă şi câinii, păzitorii oilor şi caprelor. Cum aceştia umblau mirosind încoace şi 'ncolo, dădură peste Dorcon, care se mişcà pas cu pas pe urma copilei. S'au repezit la el ca la lup, lătrând cât îi ţineà gura. Mai înainte ca acesta, zăpăcit, să se poată ridicà, câinii l-au şi încunjurat şi şi-au vârît colţii în pielea lui.

De ruşine să nu-l descopere şi păzit, de pielea ce-l ascundeà, Dorcon tăceà chitic în tufiş. Dar, când Chloe, înspăimântată, îl chemă pe Daphnis în ajutor şi câinii, trăgându-l din toate părţile, îl ajunseră la trup, atunci începù să se vaicăre tare şi să ceară cu lacrămi ajutor dela copilă şi dela Daphnis, care tocmai sosise.

Aceştia potoliră mai întâi câinii, chemându-i pe nume. Apoi, duseră la izvor pe Dorcon muşcat de coapsă şi de umeri, îi spălară rănile, unde se vedeau urmele colţilor, şi-l oblojiră cu coaje verde de ulm, mestecată în gură.

Aşà de puţin ştiau Daphnis şi Chloe, la câte te împinge dragostea, încât luară drept o glumă păstorească îmbrăcarea lui Dorcon cu pielea de

https://biblioteca-digitala.ro

lup. Nu numai că nu s'au supărat, ci l-au mângâiat şi l-au petrecut de mână până la un loc.

XXII. După ce Dorcon se văzù scăpat dintr'o aşà mare primejdie, — smuls din gura câinilor, cum s'ar zice, nu dintr'a lupului, — începù să-şi îngrijească rănile.

Daphnis şi Chloe însă s'au ostenit până 'n noapte cu adunatul caprelor şi-al oilor. Acestea, îngrozite de pielea lupului şi înspăimântate de lătratul câinilor, se suiseră, unele pe stânci iar altele o luaseră la fugă, până la ţărmul mării, deşi, dealtfel, erau învăţate s'asculte de vorbă, să vie cu plăcere la cântecul fluierului şi să se adune la o bătaie din palme.

Atunci, însă, de spaimă, uitaseră totul şi numai cu greu le-au dus la strungă, ţinându-se pe urma lor, ca după iepuri.

In sfârşit, în noaptea aceea, au dormit şi ei un somn adânc şi oboseala i-a lecuit de chinurile dragostei.

Dar, cum se făcù ziuă, fură din nou cuprinşi de aceleaşi simţiri: bucurie când se vedeau, întristare când se depărtau. Doreau ceva şi nu ştiau ce. Numai una ştiau bine: că lui îi furase minţile un sărut, iar ei, trupul gol dela scăldat.

XXIII. Pe lângă aceasta, îi mai aprindeà şi căldura verii.

Primăvara erà pe sfârşite, începeà vara şi toate erau în floare: pomii plini de fructe, câmpiile acoperite cu semănături.

https://biblioteca-digitala.ro

Cântecul greierilor erà plin de farmec, mireasma poamelor dulce şi chiar behăitul oilor aveà ceva plăcut. Ai fi crezut că râurile cântau încetişor, în cursul lor şi vântul suflând printre pini, par'că glăsuià din fluier; merele căděau moleşite la pământ, iar soarele, iubitor de frumuseţe, despuià pe toţi de haine.

Daphnis, aprins de toate astea, se vârà în ape şi când se scăldà, când umblà după peştii cari se jucau în jurul lui.

De multe ori bea şi apă, să-şi mai potolească focul dintr'însul. Chloe, după ce mulgeà oile şi pe multe din capre, se trudià cu prinsul laptelui, căci muştele erau rele şi înţepau dacă le gonià. Apoi, se spălà pe faţă, se încununà cu ramuri de pini, se îmbrăcà c'o piele de cerb şi umpleà un ulcior cu vin şi cu lapte pe care îl bea dímpreună cu Daphnis.

XXIV. Iar când venià vremea amiezii, atunci, mai ales, se pierdeau din ochi. Chloe îl vedeà pe Daphnis gol, frumuseţea lui întreagă îi căděà sub ochi şi se topià, sărmana, că nu-i aflà nici un cusur. Daphnis, la rândul lui, când o vedeà cu pielea ei de cerb şi cununa de pini, cum îi întinde ulciorul, i-se părea că zăreşte o nymphă din peşteră.

Ii desprindeà, atunci, cununa, i-o sărutà şi-apoi şi-o puneà el pe cap. Iar Chloe, pe când Daphnis gol se scăldà, îşi îmbrăcà haina lui, după ce şi ea i-o

https://biblioteca-digitala.ro

sărută. Câteodată îşi aruncau cu mere şi se găteau la cap împletindu-şi unul altuia părul: Chloe ziceà că părul lui e negru ca boabele de myrt, iar Daphnis, că faţa ei e albă şi rumenă ca mărul. El o învăţà să cânte şi din naiu, dar, cum începeà să sufle, i-l luà să treacă găurile pe buzele lui, şi, de câte ori i-se păreà că greşeşte, nu scăpà prilejul s'o sărute, aşà, furiş, pe sub naiu.

Intr'o zi pe la amiază, pe când el cântà, iar turmele se odihneau la umbră, pe Chloe o fură somnul fără de veste.

Indată ce băgă de seamă aceasta, Daphnis lăsă naiul, şi, fără nici o sfială acum, începù s'o privească toată, cu nesaţ, şi să şoptească încetişor:

«Cum îi dorm ochişorii, cum îi înfioară răsuflarea buzele! Nici mireasma merelor şi nici a tufelor de flori nu-i mai dulce decât răsuflarea ei.

Nu-mi vine s'o ating! Sărutul ei îţi frige inima şi te înnebuneşte ca şi mierea proaspătă. Apoi, mă tem să n'o trezesc, sărutând-o! Şi ce greieri guralivi! N'au s'o lase să doarmă, cu ţârâitul lor asurzitor! Iar ţapii ăştia acum şi-au găsit să se bată şi să se împungă! O, lupi mai fricoşi ca vulpile, cum nu i-aţi înghiţit!»

XXVI. In timp ce vorbià astfel, un greiere fugărit de-o rândunică care vroià să-l prindă, sărì în sânul Chloei. Rândunica, deşì-l urmărise, nu putù să-l prindă, dar se apropiè aşà de tare de Chloe, că-i atinse obrajii cu aripele ei.

https://biblioteca-digitala.ro

Chloe, neştiind ce s'a întâmplat, scoase un ţipăt şi sări arsă. Când văzù însă rândunica sburând aşà de-aproape şi pe Daphnis râzând de frica ei, se liniştì şi-şi şterse ochii împăienjeniţi de somn.

Greierele, însă, începù să cânte în sân, drept mulţumire că scăpase. Chloe ţipă iarăş, iar Daphnis o râse din nou şi prinse prilejul să-i vâre mâna'n sân, şi astfel scoase pe bietul greiere, care, şi'n mână, tot cântà.

La vederea lui, Chloe râse, puse mâna pe el şi-l vârî la loc în sân, în timp ce el ţârâià într'una.

XXVII. Altădată, vreun porumbel de pădure îi fermecà cu gurguitul lui; şi cum Chloe dorià să afle ce ziceà pasărea, Daphnis îi răspunse cu povestea următoare: «A fost odată, draga mea, o fată frumoasă, care tot aşà păşteà o mulţime de vaci în pădure, şi cântà aşà de frumos că-şi fermecà vacile cu glasul ei, de le păşteà fără bâtă şi fără strămurare. C'o cunună pe cap, jos sub un pin, cântà pe Pan şi pe Pitys, încât vacile, ademenite de cântecul ei, se opreau locului.

Nu departe, îşi păşteà boii un băieţaş şi el frumos, şi, ca şi fata, bun cântăreţ, căruia îi venì în minte să se ia la întrecere'n cântec, cu vocea lui puternică ca de bărbat şi dulce ca de copil.

In chipul acesta, ademenì în turma lui opt din cele mai bune vaci ale fetei, şi-apoi schimbă locul păşunii.

https://biblioteca-digitala.ro

Plângeà copila şi că-şi pierduse cireada şi că fusese bătută în cântec, şi se rugà de zei ca înainte de a ajunge acasă, s'o prefacă 'ntr'o pasăre.

Zeii o ascultară şi-o prefăcură într'o pasăre de munte, care cântà tot aşà frumos ca şi copila.

Ea, până azi, îşi spune prin cântec nenorocirea, cum îşi cântă sărăcuţa vacile ei pierdute».

XXVIII. Acestea erau plăcerile verii pentru ei. Dar, când venì toamna şi strugurii erau copţi, nişte piraţi tyrieni se apropiară de aceste ţărmuri, pe o uşoară corabie cariană, ca să nu dea de bănuit că-s barbari.

Inarmaţi cu săbii şi platoşe, se coborîră pe uscat jefuind tot ce le căzù sub mâni: vin cu miros de floare, grâu din belşug, faguri de miere, câţiva boi din cireada lui Dorcon, ba, mai mult, îl prinseră chiar pe Daphnis, care rătăcià pe malul mării.

Chloe însă avù noroc, căci, fiind copilă, îşi scoteà abià mai târziu oile la câmp, de frica păstorilor obraznici.

Hoţii (de Mare) cum văzură un flăcăiaş aşà de mare şi frumos, mai de preţ decât orice ar fi prădat ei de pe câmp, au lăsat la o parte caprele şi celelalte lucruri câmpeneşti, şi au dus la corabie pe Daphnis, care plângeà ca un nenorocit şi strigà pe Chloe cât îl ţineà gura.

Indată hoţii desleagă funia corăbiei, pun mâna pe vâsle, şi o pornesc în larg. Dar, tocmai atunci se făcuse vremea când Chloe îşi întorceà turma şi,

https://biblioteca-digitala.ro

de data aceasta, îi aduceà lui Daphnis un naiu nou, în dar.

Când văzù, însă, caprele înspăimântate, şi auzì chiar pe Daphnis strigând-o din ce în ce mai tare, îşi uită şi de oi şi de naiu, şi o luă la goană spre Dorcon, să-i ceară ajutor.

XXIX. Dar Dorcon zăceà la pământ într'un lac de sânge, abià răsuflând, snopit de loviturile sdravene ale hoţilor.

Când o văzù pe Chloe, se înroşì puţin din pricina dragostei lui de mai înainte şi-i zise: «Eu, Chloe, nu mai am mult, şi-am să mor, căci blestemaţii ceia de hoţi m'au ciomăgit ca pe-un bou, că m'am bătut pentru cireadă! Tu, scapă-l pe Daphnis, răzbună-mă, iar pe ei pierde-i! Uite, mi-am deprins vacile s'asculte de glasul naiului şi să vină după cântec, ori de unde-or fi păscând. Hai, ia fluierul ăsta, suflă dintr'însul cântecul ce l'am învăţat odată pe Daphnis şi Daphnis pe tine! De-acum înainte să ai grijă de naiu şi de vacile astea!

Iţi dăruesc ţie naiul cu care am biruit, la întrecere pe atâta bouari şi păstori de capre. Iar tu în schimb, sărută-mă cât mai sunt cu viaţă, şi-o dată mort să mă plângi! Şi când vei vedea pe un altul păscând boii, să-ţi aduci aminte de mine.

XXX. Atâta mai vorbì Dorcon, ş'apoi, sărutând-o, îşi dete sufletul, odată cu sărutul şi cu vorbele acestea.

https://biblioteca-digitala.ro

In urmă, Chloe luă naiul şi punându-l la gură, suflă cât putù de tare. Vacile aud, recunosc cântecul, şi, mugind, s'aruncă 'n Mare, dintr'o săritură. Apa se izbì cu putere într'o coastă a corăbiei, un gol mare se făcù în apă, corabia se răsturnă şi fu înghiţită de valuri. Cei dintr'însa căzură 'n apă, fără să aibă toţi aceiaşi sorţi de scăpare: hoţii cu săbii la brâu, cu platoşe pe piept şi pulpare până la genunchi, iar Daphnis cu picioarele goale, cum umblà cu turma pe câmp şi pe jumătate gol, căci tot mai durau călduri arzătoare.

Cei dintâi după ce au înnotat o bucată, fură traşi la fund de greutatea armelor. Daphnis, dimpotrivă, îşi aruncă repede haina de pe el, şi încercă din toate puterile să 'nnoate, fiindcă mai înainte înnotase numai în râuri. In curând, învăţat de nevoie, îşi făcù vânt între două vaci, şi apucându-se cu amândouă mânile de coarnele lor, fu dus la mijloc, fără nici o greutate, ca şi cum ar fi mânat un car.

Boul înnoată aşà de bine, că nici omul nu-l întrece, numai pasările de apă şi peştii îi iau înainte

Nici un bou nu s'ar înnecà, de nu li-ar cădeà unghiile dela copite, muiate de apă, lucru care-l mărturisesc, până azi, multe locuri de mare numite căile boului.

XXXI. Aşà a trecut Daphnis două primejdii: hoţii şi înnecul, fără să fi avut vreo nădejde de scăpare.

https://biblioteca-digitala.ro

Când ieşì din apă, o găsì la mal pe Chloe, care râdeà şi plângeà, în acelaş timp. El i-se aruncă în braţe, întrebând-o ce voià să spuie cu cântecul ei. Atunci Chloe îi povesteşte totul: cum s'a dus la Dorcon, cum vacile lui erau învăţate să meargă după naiu, cum i-a spus să cânte şi cum Dorcon a murit; numai de sărut nu i-a pomenit, fiindcă-i erà ruşine.

Au hotărît să cinstească cum trebuie pe binefăcătorul lor, şi împreună cu rudele, înmormântară pe bietul Dorcon.

Apoi, grămădiră multă ţărnă pe mormânt, răsădiră mulţime de pomi roditori, şi atârnară de ei fruntea roadelor de pe câmp. Vărsară şi lapte deasupra, striviră struguri şi rupseră multe naiuri. S'au auzit atunci mugetele jalnice ale boilor, cari, împrăştiaţi, rătăceau de colo până colo.

Spun ciobanii şi căprarii că acestea erau plânsetele boilor pentru bouarul care murise.

XXXII. După îngroparea lui Dorcon, Chloe îl duse pe Daphnis la Nymphe şi-l vârî în peşteră să-l spele.

Atunci şi ea, pentru întâia oară, îşi scăldă, în faţa lui Daphnis, trupu-i alb şi curat, care nu mai aveà nevoie de scăldat, ca să fie frumos. Apoi, amândoi culeg florile câte se mai găseau la timpul acela şi împodobesc chipurile Nymphelor, iar naiul lui Dorcon îl atârnă de-un steiu, ca

https://biblioteca-digitala.ro

pe-un lucru scump. In urmă, s'au reîntors la caprele şi oile lor, pe care le-au găsit culcate: nu se mai uitau la iarbă, nici nu behăiau, căci după cum e de crezut, doreau pe Daphnis şi Chloe, cari nu se mai vedeau. Ei, îndată le-au chemat ca de obiceiu, au cântat din naiu, şi de-abià atunci s'au sculat şi-au început să pască. Săreau caprele de bucurie, ca şi cum s'ar fi bucurat că li-a scăpat păstorul.

Dar Daphnis nu mai avù bucurie în suflet de când o văzuse pe Chloe goală şi frumuseţea ei, mai înainte ascunsă, acum în întregime desvăluită. Il dureà inima ca mâncată de otrăvuri. Răsuflarea îi erà când repede, ca şi când l'ar fi gonit cineva, când slabă ca a unui drumeţ venit de departe.

Tânăr ţăran, nepriceput încă în vicleşugurile dragostei, i-se păreà scăldatul Chloei mai de temut decât marea, iar sufletul lui, că se găseşte în mânile hoţilor.

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

CARTEA a II-a

I. Erà acum toamna 'n toiu şi se apropià culesul viilor. Toţi aveau de lucru la câmp: unul pregătià teascuri, altul curăţià butoaie; care împleteà coşuri, care îşi ascuţià custura pentru tăiat struguri, unii pregăteau piatra de strivit bobiţele, iar alţii lozie uscată, fără coaje, pentru torţe, ca, noaptea, să care mustul pe lumină.

Daphnis şi Chloe, uitându-şi de oi şi de capre, dădeau şi ei mână de ajutor. El aduceà struguri în coşuri, îi călcà în teascuri şi-apoi cără vinul în butoaie.

Chloe gătià bucate culegătorilor, li turnà vin vechiu şi culegeà strugurii de pe viţele cele mai plecate; căci în Lesbos, toate viţele sunt joase, nu-s ridicate 'n aer, şi nici acăţătoare de copaci, ci se întind la pământ, încât şi-un copil de curând ieşit din scutece ar ajunge strugurii.

II. Cum e obiceiul la sărbătoarea lui Dionysos şi la culesul viilor, s'au chemat femei de prin apropiere s'ajute la cules.

https://biblioteca-digitala.ro

Toate 'şi-aruncau ochii la Daphnis şi-l lăudau zicând că-i frumos ca Dionysos; ba, una mai îndrăzneaţă, îl şi sărută, ceeace aprinse pe Daphnis, iar pe Chloe o mâhnì.

Dar şi călcătorii îi spuneau Chloei fel de fel de glume şi săreau nebunindu-se ca nişte satyri la vederea unei bachante.

Ziceau c'ar vrea să se facă oi şi să fie păscuţi de Chloe. Acum se bucurà ea şi se 'ntristà Daphnis.

Amândoi, însă, doreau să se isprăvească cât mai curând culesul, ca să se întoarcă la păşunele lor obişnuite, iar în locul strigătelor asurzitoare s'audă iarăş naiul sau behăitul oilor. După câteva zile, când se sfârşì culesul, iar mustul fu pus în butoaie şi nu mai erà nevoie de atâtea braţe, au plecat din nou cu turmele la câmp.

Plini de bucurie, s'au dus să se închine Nymphelor, ducându-le în dar fruntea culesului pe corzi de viţe.

Nici mai 'nainte vreme n'au trecut vreodată pe lângă Nymphe cu mâna goală, ci 'n toată dimineaţa, cum începeau turmele să pască, ei mergeau să li-se 'nchine şi să le cinstească şi tot aşà când se 'ntorceau dela păscut.

Intodeauna le dărueau câte ceva: flori ori poame, o ramură verde ori lapte. In urmă, au primit răsplată dela zeiţe pentru toate acestea. In ziua aceea, însă, ca nişte câini — cum se zice — slo-

https://biblioteca-digitala.ro

boziţi din lanţuri, săreau, cântau din naiu şi din gură şi se luau la luptă cu ţapii şi berbecii.

III. Pe când se veseleau astfel, iată că vine un moşneag, îmbrăcat c'o piele păroasă, cu opinci în picioare şi-un sac în spate, şi sacul erà vechiu. Se aşează aproape de ei şi le vorbì aşà: «Copii, eu sunt Philetas moşneagul, care de multe ori am cântat în cinstea acestor Nymphe, de multe ori am zis din naiu pentru Pan şi-am mânat cirezi întregi, numai cu cântecul meu. Viu la voi să vă spun ce-am văzut, să vă vestesc ce-am auzit. Am şi eu o grădină, lucrul mânilor mele, pe care o muncesc de când sunt bătrân şi m'am lăsat de păstorie.

Orice găseşti într'însa, după timp: primăvara trandafiri, crini, zambile şi toporaşi de amândouă felurile; vara: maci, pere pădureţe şi mere de tot felul; acum: struguri, smochine, ròdii şi myrt verde.

In grădina aceasta se adună dimineaţa cârduri de pasări, unele să ciugulească, altele să cânte, căci livada are o umbră deasă şi-i udată de trei izvoare. Dac'ar luà cineva gardul de spini de primprejur, ai crede că vezi o dumbravă.

IV. Azi, pe la amiazi, intrând în grădină, văd pe sub ròdii şi pe sub myrţi un băieţaş cu ròdii şi boabe de myrt în mână, alb ca laptele, aprins la faţă ca focul, şi-aşà de curăţel de lucià ca după scăldat. Erà gol şi se jucà singur, culegând la poame ca din livada lui.

https://biblioteca-digitala.ro

M'am repezit atunci la el să-l prind, de teamă ca obraznicul să nu-mi rupă myrtul şi rodiile.

El, însă, îmi scăpă uşor din mână şi-o luă la goană, când pe sub trandafiriş, când tupilându-se pe sub maci, ca un puiu de prepeliţă.

De multe ori am fugit eu după pui de cerb, adesea m'am ostenit după viţeluşi, dar cu el se schimbase treaba: nu erà chip să-l prinzi.

Sleit de puteri, căci îs bătrân, mă sprijinesc în băţ şi trăgând cu ochiul să nu-mi scape, îl întreb, al cui este dintre vecini, şi de ce vrea să fure poame din grădina altuia.

El nu-mi răspunde nimic, se apropiè cu zâmbet blând pe buze, îmi aruncă cu boabe de myrt şi nu ştiu cum mă 'ncântă, de mă face să-mi moiu supărarea. Il rog atunci să vină fără teamă'n braţele mele, ba mă jur pe myrtul meu că-i voiu da drumul încărcat cu mere şi cu ròdii şi-l voiu lăsà întodeauna să culeagă fructe şi să rupă flori, numai să-mi dea o sărutare.

V. Băieţaşul începù să râdă cu hohote şi să-mi spună c'un glas dulce, cum nu poate aveà nici rândunica, nici privighetoarea, nici lebăda, de ar fi chiar bătrână ca mine: «Philetas, mie nu mi-i greu de loc să te sărut, căci mai mult ţin eu să fiu sărutat, decât doreşti tu să 'ntinereşti. Vezi, însă, dacă darul acesta ţi-e potrivit cu vârsta, căci, după ce mă vei fi sărutat odată, bătrâneţea nu te va împiedicà nicicum ca să mă urmăreşti,

https://biblioteca-digitala.ro

şi pe mine mă prinde cu greu, chiar şoimul, vulturul sau orice altă pasăre şi mai iute 'n sbor decât acestea. Nu-s copil, deşi par, ci-s mai bătrân decât Kronos şi decât tot timpul. Eu te ştiu pe tine de când, în floarea tinereţii, păşteai cireada 'mprăştiată pe muntele cela. Eram lângă tine când ziceai din naiu pe sub fagi, de dragul Amaryllidei. Dar tu nu mă vedeai, deşi eram foarte aproape de fată.

Ţi-am dat-o, şi azi ai feciori, bouari şi plugari buni şi ei.

Acum mă 'ngrijesc de Daphnis şi Chloe, iar dimineaţa după ce-i adun la un loc, intru'n grădină la tine, mă desfătez cu florile şi pomii şi mă scald în izvoarele acestea. Deaceea-i atâta frumuseţe pe flori şi pe copaci, fiindcă-s stropite de scăldătoarea mea. Uită-te de nu ţi-e ruptă vreo creangă ori vreo poamă culeasă, vreo rădăcină de floare călcată, sau de nu ţi-e turburat vreun izvor. Bucură-te că numai tu singur, dintre oameni, ai văzut acest băieţaş, la bătrâneţe».

VI. Cum spuse acestea, ca un puiu de privighetoare sări pe myrt şi din creangă 'n creangă, printre frunze, ajunse în vârf. I-am văzut aripi la umeri şi între ele nişte săgeţi mici, apoi nu le-am mai văzut şi nici pe dânsul. Şi, dacă nu mi-au ieşit de geaba perii ăştia albi, şi bătrâneţea nu mi-a stricat încă minţile, copii, sunteţi sortiţi lui Eros, şi Eros vă are în grijă».

https://biblioteca-digitala.ro

VII. Mult s'au mai bucurat ei, ca şi cum ar fi ascultat o poveste, nu o 'ntâmplare adevărată. Il întrebară cine este Eros, dacă e copil ori pasăre, şi ce putere are.

Philetas urmă: «Copii, Eros e un zeu tânăr, frumos şi 'napriat, deaceea îi place tinereţea, umblă după tot ce-i frumos şi dă aripi sufletelor. E tot aşà de puternic ca şi Zeus, stăpâneşte toată firea şi astrele şi pe ceilalţi zei de-o samă cu dânsul. Nici voi n'aveţi atâta putere peste caprele şi oile voastre. Toate florile sunt făpturile lui Eros, prin puterea lui curg râurile şi bat vânturile.

Am văzut şi un taur cuprins de dragoste, de mugià ca înţepat de strechie, ba şi un ţap îndrăgostit de-o capră pe care-o urmărià peste tot.

Am fost şi eu odată tânăr şi am iubit pe Amaryllis. Uitam de mâncare, nu mai duceam băutură la gură şi nici somnul nu se mai prindeà de mine. Mă dureà sufletul, îmi băteà inima, fiori îmi străbăteau tot trupul! Răcneam par'că m'ar fi bătut cineva, tăceam ca un mort, m'aruncam în râuri ca ars de pară.

Ceream ajutor lui Pan, căci şi el fusese 'ndrăgostit de Pitys, mulţumeam lui Echo că spuneà, după mine, numele Amaryllidei, îmi frângeam naiul de ciudă, că puteà să farmece vacile, dar nu-mi aduceà pe Amaryllida.

https://biblioteca-digitala.ro

Dragostea n'are leac nici în băutură, nici în mâncare, nici în descântec, ci numai sărutul, strânsul în braţe şi culcatul împreună goi, o potolesc».

VIII. După ce i-a lămurit astfel, Philetas se depărtă, dăruit de ei cu cevà caş şi c'un ied căruia abià'i ieşise cornițele.

Daphnis şi Chloe rămaşi singuri şi auzind pentru întâia oară, atunci, numele lui Eros, fură cuprinşi de mâhnire, iar noaptea, după ce s'au întors la colibă, au început să asemene ce simţeau ei, cu ce aflaseră dela bătrân.

— «Indrăgostiţii sufăr, şi noi suferim; îşi uită de mâncare, noi tot aşà ne-am uitat; nu pot să doarmă, cum ne-a pierit şi nouă somnul. Şi se pare că ard, şi'n noi e atâta foc!

Se doresc unul pe altul, dar deaceea ne rugăm şi noi să se facă ziuă mai repede.

Asta trebue să fie dragostea, iar noi ne iubim fără s'o ştim.

De-i aşà însă, dragostea, şi de sunt îndrăgostit, de ce suferim atât? De ce ne căutăm unul pe altul? Bine-a mai spus Philetas! Băieţaşul acela din grădină s'a arătat odată'n vis, şi părinţilor noştri, şi le-a poruncit ca noi să paştem turmele.

Cum să pui mâna pe el? E mic şi 'ndată fuge, şi nici nu putem scăpà de el, că are aripi şi ne va ajunge.

https://biblioteca-digitala.ro

Trebuie să fugim să cerem ajutor la Nymphe; dar nici Pan nu l-a ajutat pe Philetas, când iubià pe Amaryllis.

Să 'ncercăm atunci leacurile pe care ni le-a spus bătrânul: sărutatul, strânsul în braţe şi culcatul goi la pământ. E frig, dar le vom îndurà toate, după sfatul lui Philetas».

IX. Şi noaptea au încercat să 'ndeplinească lucrurile 'nvăţate 'n ajun.

A doua zi îşi duseră turmele la păşune şi cum s'au văzut s'au sărutat, ceeace nu făcuseră până atunci. Apoi îşi trecură mânile pe după gât şi se îmbrăţişară.

Nu 'ndrăzniră însă să 'ncerce şi-al treilea leac: să se culce împreună desbrăcaţi. Erà greu nu numai pentr'o copilă, ci şi pentru un tânăr păstor.

Nici noaptea următoare nu 'nchiseră ochii, cu amintirea celor întâmplate, iar ziua o petrecură cu părerea de rău după cele neîmplinite.

— «Ne-am sărutat, dar fără folos; ne-am îmbrăţişat şi nu ne-a fost mai bine. Culcatul trebuie să fie, atunci, singurul leac al dragostei. Să-l încercăm şi pe acesta, căci, fără 'ndoială, va aveà mai multă putere ca un sărut».

X. Stăpâniţi de-aşà gânduri, visau noaptea, cum e şi firesc, numai dragoste, sărutări, îmbrăţişeri, şi ce nu 'ndrăzniseră ziua, făceau acum în vis: se vedeau culcaţi goi unul lângă altul.

https://biblioteca-digitala.ro

Ziua următoare se scoală şi mai aprinşi de dragoste. Işi duc din fluier turmele la câmp, fiindu-le de grabă să se sărute iarăş, şi cum se văd sboară zâmbitori unul către altul, se sărută, se 'mbrăţişează, dar al treilea leac îl ocolesc.

Nu 'ndrăzneşte nici Daphnis să spună, nici Chloe nu vrea să 'nceapă, până când întâmplarea singură îi aduse şi aici.

XI. Aşezaţi unul lângă altul, sub un stejar, începuseră să guste din dulceaţa săruturilor şi nu se mai săturau de plăcere. Imbrăţişerile lor se făceau tot mai strânse, buzele şi le apăsau din ce în ce mai tare. In focul strângerilor în braţe Daphnis o trage mai tare, Chloe se lasă 'ncet pe-o parte, iar el o urmează să-i prindă sărutul.

Recunoscând în aceasta o icoană din visurile lor, au stat aşà culcaţi mult timp, de par'c'ar fi fost legaţi împreună. Mai mult decât atâta, însă, ei nu ştiau nimic, ci socotind că aceasta-i culmea plăcerilor dragostei, şi-au pierdut zadarnic cea mai mare parte din zi, iar seara, când trebuiră să-şi mâne turmele 'napoi, s'au despărţit blestemând noaptea. Dar, poate, tot se desluşeau ei, dac'o mare zarvă n'ar fi cuprins tot câmpul acela, şi iată din ce pricină.

XII. Câţiva tineri bogaţi din Methymne, voind să petreacă mai vesel culesul viilor, coborîră în Mare o corabie mică, aşezară slugile la vâsle,

https://biblioteca-digitala.ro

şi-o porniră dând târcoale ogoarelor Mytilenei care se găseau pe-aproape de mal.

Ţărmul, dealtfel, erà primitor şi împodobit cu locuinţe mândre, cu locuri bune de scăldat, grădini şi dumbrăvi. Unele erau dăruite de zei, altele făcute de mâna omului, toate, însă, bune de petrecere pentru cei tineri.

Aceştia vâsleau de-alungul ţărmului, se opreau când şi când, dar nu făceau nici un rău, ci se dedeau la tot felul de jocuri: prindeau peşti de pe o stâncă ieşită'n Mare, c'o undiţă legată de căpătul unei trestii c'un fir subţire; vânau, cu câinii şi cu laţuri, iepurii cari fugeau din vii de sgomotul culegătorilor. Umblau şi după păsări şi vânau cu laţul gâşte sălbatece, raţe şi dropii, încât petrecerea le prindeà bine şi pentru foame. Când le mai trebuià ceva, luau dela câmpeni, plătindu-le mai mult decât făceà. N'aveau nevoie decât de pâine, vin şi adăpost, căci li-se păreà primejdios să mâie noaptea pe Mare, pe vreme de toamnă.

Deaceea şi traseră corabia la mal, de teama vreunei furtuni în timpul nopţii.

XIII. Dar se 'ntâmplă ca un ţăran să aibă trebuinţă de-o funie ca să ridice piatra căzută a unui teasc de struguri.

Pornì deci, într'ascuns, spre Mare, se urcă în corabia nepăzită de nimeni, desfăcù funia, o luă acasă şi-şi prinse nevoia cu ea. Dimineaţa, tinerii

https://biblioteca-digitala.ro

din Methymne încep să caute funia şi, cum nimeni nu mărturisià furtul, s'au certat puţin cu gazdele ş'apoi au plecat în larg.

După vre-o treizeci de stadii de plutire, s'au oprit lângă câmpurile locuite de Daphnis şi Chloe, căci li s'au părut bune de vânat iepuri. Neavând însă cu ce să-şi lege corabia, suciră nişte lozie verde în chip de funie şi legară corabia cu pupa spre uscat. Dădură apoi drumul câinilor s'adulmece vânatul, iar ei întinseră laţuri la trecerile care li s'au părut mai potrivite.

Câinii aleargă în toate părţile şi cu lătratul lor sperie caprele care, părăsind colinele, o iau în goană spre Mare.

Şi cum nu se găsià nici un fir de iarbă 'n nisip, cele mai îndrăzneţe dintre ele s'au dus la corabie şi au ros lozia verde care-o ţineà.

XIV. Dar Marea erà puţin turburată de-un vânt ce băteà dinspre coastă. Corabia fu luată de valuri şi dusă 'n larg.

Cum prinseră de veste, Methymnienii începură care s'alerge 'nspre Mare, care să cheme câinii. Strigau cu toţii încât n'a fost unul din apropiere care s'audă şi să nu vină.

Dar ce folos! Vântul se înteţià din ce în ce, şi valurile duceau corabia cu o iuţeală de nestăpânit.

Methymnienii, păgubiţi de-atâtea lucruri, încep să cerceteze cine păşteà caprele şi dând de Daphnis, îl iau la bătaie şi-l desbracă, ba, unul

https://biblioteca-digitala.ro

pune mâna pe lanţul unui câine şi i-l trece pe după braţe, cu gândul să-l lege.

Bietul Daphnis, lovit, strigà cerând ajutor dela ţărani şi mai ales chemà pe Lamon şi pe Dryas.

Aceştia, bătrâni încă 'n putere şi cu mâinile aspre de munca câmpului, se împotrivirà, cerând să se lămurească, mai întâi, cele petrecute.

XV. Se 'nvoesc cu toţii la aceasta şi aleg de judecător pe bouarul Philetas, ca cel mai bătrân dintre cei de faţă şi fiindcă se bucurà, printre săteni, de numele unui om drept.

Cei dintâi, Methymnienii, încep să 'nvinuească limpede şi pe scurt, în faţa bouarului judecător: «Suntem veniţi în locurile acestea, după vânat. Ne-am legat corabia cu lozie verde, am lăsat-o la mal, iar noi am pornit cu câinii la vânătoare.

In acest timp, caprele ăstuia coboară la Mare, rod lozia şi slobozesc corabia. Chiar tu ai văzut-o dusă de valuri şi cu ce bunătăţi crezi că nu erà plină! Ce de haine, ce zgărzi de câini şi ce bănet nu s'a prăpădit. Cu preţul lor ai fi cumpărat toate câmpurile acestea.

In schimb, cerem să luăm pe răul ăsta de păstor care-şi duce caprele pe lângă ţărmul mării ca un luntraş».

XVI. Aceasta a fost plângerea celor din Methymne. Daphnis însă, zăceà doborît de lovituri. Totuş, când o văzù pe Chloe, nu mai luă nimic în seamă şi vorbì astfel:

https://biblioteca-digitala.ro

«De păscut, îmi pasc eu bine caprele. Niciodată nu s'a plâns vreun vecin că i-ar fi păscut capra mea grădina sau că i-ar fi rupt mugurii din vie. Ăştia-s nişte vânători răi şi au câini nărăviţi, cari aleargă mult şi latră groaznic. Ei, ca lupii mi-au alungat caprele de pe coaste şi de pe câmp, spre Mare. Se plâng c'au ros caprele lozia? Păi, de unde-aveau să găsească ele iarbă, trifoiu ori cimbru în nisip?

Dac'a pierit corabia luată de vânt şi de valuri, aceasta-i din pricina furtunii, nu a caprelor. Erau haine şi bani într'însa? Dar care-i prostul să creadă că o corabie plină cu atâtea scumpeturi a fost legată numai c'o lozie?»

XVII. La aceste vorbe Daphnis izbucnì în plâns şi înduioşă pe săteni aşà de mult, încât Philetas judecătorul jură pe Pan şi pe Nymphe că nici Daphnis, nici caprele nu erau de vină, ci numai Marea şi vântul şi nu el aveà să le judece.

Philetas, însă, nu puteà să'mpace cu atât pe cei din Methymne, căci ei, cuprinşi de furie, se repeziră din nou la Daphnis, voind să-l lege. Dar şi sătenii, scoşi din sărite, se năpustesc la ei ca un stol de gaiţe şi de sturzi, smulg, într'o clipă, din mânile lor pe Daphnis, care se luptà şi el cât puteà, îi pun repede pe fugă cu lovituri de ciomege şi nu s'au oprit până ce nu i-au alungat dincolo de ogoarele lor.

https://biblioteca-digitala.ro

XVIII. In timpul acesta Chloe îl luă pe Daphnis şi-l duse 'n toată liniştea la Nymphe, unde-i spălă faţa mânjită de sângele ce-i cursese din nas. Pe urmă scoase din glugă o bucată de pâine şi o felie de caş şi-i dete să mânânce; iar ca să-l întărească, îi mai dădù şi-o sărutare, dulce ca mierea, cu buzele ei fragede.

XIX. Aşà scăpă Daphnis dintr'o mare primejdie. Dar nu se sfârşì numai cu atât, căci Methymnienii, abià ajunşi acasă, de data aceasta pe jos, nu cu corabia, bătuţi şi nu mândri cum plecaseră, chemară adunarea cetăţenilor şi cu ramuri de măslini în mâni, îi rugară să-i răzbune.

Nu le-au spus însă nimic adevărat, de teamă să nu-i râdă că păţiseră atâtea dela nişte ciobani. Dimpotrivă, au dat vina pe Mytilenieni, că le-au furat corabia şi au prădat-o ca'n vreme de răsboiu.

Adunarea îi crezù lesne, după răni, şi chibzuind că trebuie să răzbune pe feciorii fruntaşilor din Methymne, hotărîră răsboiu împotriva Mytilenienilor, fără să-i mai vestească. Apoi, porunciră căpităniei oştii să pornească zece corăbii şi să jefuească coasta.

Iarna fiind aproape, nu li s'a părut lucru cuminte să încredinţeze valurilor un număr prea mare de corăbii.

XX. Chiar de-a doua zi pornì căpitanul cu soldaţi la vâsle şi se 'ndreptă 'nspre ogoarele

https://biblioteca-digitala.ro

Mytilenienilor, vecine cu Marea, de unde răpì mulţime de oi, de grâu şi de vin, căci deabià se isprăvise culesul, precum şi pe mulţi din câţi lucrau prin vii.

Işi îndreptară apoi corăbiile spre câmpul lui Daphnis şi Chloe, pe care îl cutreerară, prădând tot ce găsiră 'n cale.

Daphnis nu erà cu caprele, ci dus la pădure să taie frunză verde, ca să aibă iarna hrană pentru iezi.

Cum îi zărì că vin, de pe o ridicătură, se ascunse în scorbura unui stejar uscat. Chloe, însă, rămăsese cu caprele, şi, când se văzù urmărită de năvălitori, fugì rugătoare la Nymphe şi se rugă de ei, în numele zeiţelor, s'o cruţe şi pe ea şi caprele ei.

Dar în zadar! Methymnienii nu numai c'au batjocorit chipurile Nymphelor, ci au luat-o şi pe dânsa, cu turmă cu tot, şi au bătut-o cu nuiele ca pe-o capră sau ca pe-o oaie.

XXI. Având acum corăbiile încărcate cu tot felul de prăzi, socotiră că nu e bine să se depărteze prea mult, şi de teama furtunii şi-a duşmanului se 'ndreptară spre casă.

Mergeau încet, vâslind din greu, căci nu suflà boare de vânt. Când totul se liniştì, Daphnis alergă la câmpul unde aveà obiceiul să-şi pască turmele. Dar, nu 'ntâlnì nici picior de capră şi nu dădù nici de Chloe, ci numai de câmpul pustiu;

https://biblioteca-digitala.ro

iar naiul, cu care obișnuià să se veselească Chloe, îl găsì aruncat. Atunci începù să strige, să plângă și să alerge, când la stejarul sub care șezuseră amândoi, când spre Mare, poate s'o vadă, când la Nymphe, unde fugise Chloe, fiind urmărită.

Acolo se aruncă la pământ și acoperì cu ocări Nymphele, ca pe niște înșelătoare:

XXII. «De sub ochii voștri a fost răpită Chloe și voi ați răbdat să vedeți una ca asta? Ea, care v'a împletit cununi, ea, care v'a stropit cu fruntea laptelui și care și-a atârnat și naiul aici, în cinstea voastră!

Nici când nu mi-a furat lupul vreo capră, și acum dușmanii mi-au răpit toată turma și păstorița.

Și-mi vor jupì caprele, și-mi vor jertfì oile, iar Chloe va locuì de-acuma 'ntr'un oraș!

Cu ce obraz să mă duc eu la tata și la mama, fără capre, fără Chloe, ca să fiu socotit ca un netrebnic, căci de-acum nu mai am ce paște? Culcat aici, voiu așteptà moartea sau alți dușmani.

Tot așà vei fi suferind și tu, Chloe? Iți mai aduci aminte de câmpul ăsta, de Nymphe și de mine? Sau poate te mângâi cu oile și cu caprele luate și ele'n prinsoare?»

XXIII. Tot vorbind așà, de-atâtea lacrămi și mâhnire, îl cuprinse un somn greu, iar în vis i-se arătară trei Nymphe, sub chipul unor femei mari și frumoase, pe jumătate despuiate, cu pi-

https://biblioteca-digitala.ro

cioarele goale şi părul despletit, asemenea statuilor.

La început păreau că-l plâng pe Daphnis, dar, pe urmă, cea mai în vârstă începù să-l îmbărbăteze cu vorbele acestea:

«Nu ne ocărî pe noi, Daphnis, căci de Chloe purtăm noi mai multă grijă ca tine. Ne-am milostivit de ea; când erà mică şi părăsită în această peşteră, noi am crescut-o. Ea n'are nimic de-a face, nici cu câmpul, nici cu oile lui Lamon. In ceeace o priveşte acum, am îngrijit noi că nu va fi dusă 'n robie la Methymne, şi nici nu va face parte din prada duşmanului. L-am rugat şi pe Pan să vie 'n ajutorul Chloei; Pan cel cu statua ridicată sub pinul acesta, şi pe care, voi, niciodată nu l'aţi cinstit cu flori.

El e mai obişnuit decât noi cu lagărele, căci adesea a dus războaie, părăsindu-şi tihna lui câmpenească; şi se va duce împotriva Methymnienilor, ca un duşman de temut.

Nu mai fii de loc mâhnit, ci scoală şi te arată lui Lamon şi Myrtalei, care zac la pământ crezând c'ai fost şi tu luat pradă. Mâine ţi-se va reîntoarce Chloe cu caprele şi cu oile, şi le veţi paşte amândoi, şi veţi cântà din naiu împreună, iar de celelalte va 'ngriji Eros».

XXIV. Când auzì şi văzù acestea, Daphnis sărì din somn şi amestecând lacrămile bucuriei cu ale tristeţei, se închină la chipurile Nymphelor

https://biblioteca-digitala.ro

şi le făgăduì că, de-o scăpà Chloe, o să le-aducă jertfă pe cea mai frumoasă dintre capre.

Se duse 'n goană şi la pinul unde se înălţà statua lui Pan, făcută cu picioare de ţap şi la cap cu două coarne, într'o mână ţinând fluierul, iar în cealaltă un ied, care vroià să sară.

I-se rugă şi lui pentru Chloe şi tot aşà-i făgăduì să-i jertfească un ţap. Deabià pe la asfinţitul soarelui încetă din plâns şi din rugă. Se apucă să-şi strângă frunzele pe care le tăiase, şi întors la stână, alungă mâhnirea din sufletul lui Lamon şi-l dăruì cu bucurie. Mâncă puţin şi se culcă să doarmă.

Dar şi de data aceasta somnul îi fu stropit cu lacrămi. Se rugà de Nymphe să i-se arate iarăş, s'aducă ziua mai repede, şi odată cu lumina, pe Chloe, cum îi făgăduiseră. Noaptea aceea i-se părù nesfârşită.

Dar iată ce se întâmplase:

XXV. Căpitanul Methymnienilor, după ce se depărtă la vreo zece stadii[1]), voì să-şi odihnească puţin soldaţii obosiţi de prădăciuni şi, — dând peste o bucată de pământ, destul de înaintată 'n Mare, cu două capete ca nişte coarne, cum e secerea de lună nouă, înăuntrul căreea apa erà mai liniştită ca 'ntr'un golf — aruncă ancora şi pri-

---

[1]) Stadion = măsură de 600 picioare (un picior = 296 mm). Adică *177 metri*. 10 stadii aprox. 2 km.

https://biblioteca-digitala.ro

ponì corăbiile pentru ca nici una să nu fie primejduită dinspre uscat.

Apoi, dădù voie Methymnienilor să petreacă ca 'n timp de pace. Aceştia, îmbelşugaţi cu de toate din prăzile făcute, beau şi cântau ca după biruinţă.

Dar, cum se sfârşì ziua, şi noaptea puse capăt petrecerii, deodată tot pământul le părù în flacări şi se auzì un sgomot ropotitor de vâsle, de-ai fi zis că se apropià mulţime de corăbii.

Incepură să-şi strige căpitanul «la arme», să se cheme unii pe alţii; care credeà că-i rănit, care zăceà la pământ ca un mort. Ai fi crezut că-i o luptă noaptea, c'un duşman nevăzut.

XXVI. După o aşà noapte, urmă o zi şi mai grozavă, căci ţapii şi caprele lui Daphnis aveau coarnele împodobite cu iederă, iar berbecii şi oile Chloei urlau ca lupii. Ea însăş a fost văzută încununată cu ramuri de pin.

Chiar şi primprejurul mării, s'au întâmplat multe minuni: când încercau să ridice ancorele, ele trăgeau la fund, iar de aplecau lopeţile ca să vâslească, se rupeau.

Delfinii săreau prin apă, loveau corăbiile cu cozile lor, de le desfăceau legăturile, iar din vârful unei stânci, care se înălţà peste colţul ieşit în Mare, se auzià un glas de naiu, dar nu te 'nveseleai, ascultându-l, ci te îngrozià ca o goarnă.

https://biblioteca-digitala.ro

Inspăimântaţi, fugeau la arme şi strigau că vin duşmanii, pe cari, totuş nu-i vedeau. Deaceea doreau să se întoarcă noaptea, ca să facă rugăciuni. Şi cel mai prost dintre ei pricepeà că cele întâmplate erau isprăvi de-ale lui Pan, care se mâniase pe corăbieri. Nu puteau, însă, bănuì care să fie pricina, căci nu prădaseră nici un templu de-al lui Pan, când, într'o amiază, căpitanul, furat de-un somn adânc, nu fără voia zeilor, văzù în vis pe Pan, care-i grăià aşà:

XXVII. «O răii răilor, cei mai nelegiuiţi dintre oameni, ce nebunie v'a apucat să cutezaţi una ca asta? Mi-aţi cotropit câmpul meu drag, mi-aţi furat cirezile de boi, caprele şi oile încredinţate mie.

Aţi smuls dela altarele mele o fecioară, pe care Eros a ales-o să facă o poveste de dragoste.

Nu v'aţi temut nici de Nymphele care vă vedeau, nici de mine, zeul Pan. Deaceea nu veţi vedeà Methymne cu astfel de prăzi în corăbii şi nici nu veţi scăpà de naiul acesta, care vă înspăimântă, ci am să vă înnec şi-o să vă las pradă peştilor, dacă nu veţi înapoià, cât mai repede, pe Chloe, acestor Nymphe, şi împreună cu ea, turmele ei de capre şi de oi. Scoal, deci, şi dă drumul copilei cu tot ce are, iar eu îţi voiu călăuzì ţie calea pe apă, şi ei drumul pe uscat».

XXVIII. Foarte turburat Bryaxis — (căci aşà-l chemà pe căpitan) — sărì din somn, adună frun-

https://biblioteca-digitala.ro

taşii corăbiilor şi le dedù grabnică poruncă să caute pe Chloe printre prinşi.

Aceştia o găsiră pe dată, cum şedeà încununată cu pin, şi i-o aduseră dinaintea ochilor. Bryaxis, recunsocând după pin vedenia din vis, o duse până la mal, chiar în corabia sa.

Deabià păşì Chloe pe uscat, că din nou se auzì glasul naiului din vârful stâncii, însă nu războinic şi 'ngrozitor ca mai 'nainte, ci blând ca atunci când se mână turmele la păscut. Oile îndată şi începură să sară de pe puntea corăbiei; caprele, obişnuite să treacă locuri primejdioase, erau şi mai îndrăzneţe.

XXIX. S'au strâns cu toatele roată împrejurul Chloei, sărind şi behăind, nemaiputând de bucurie, pe când caprele, oile şi vacile celorlalţi păstori stăteau liniştite în fundul corăbiei, de par'că nu le-ar fi chemat naiul şi pe ele. In timp ce toţi se mirau şi lăudau pe Pan, pe uscat şi pe apă se întâmplau minuni şi mai mari.

Corăbiile Methymnienilor o porniră 'n larg, fără să se mai ridice ancorele, şi-un delfin călăuzià corabia din frunte, sărind înainte prin valuri.

Pe uscat, un glas foarte dulce de naiu mână caprele şi oile, iar pe cântăreţ nu-l vedeà nimeni. Oile şi caprele Chloei mergeau păscând fermecate de cântec.

XXX. Erà pe vremea când se duc turmele a doua oară la păscut. De pe un loc mai înalt,

https://biblioteca-digitala.ro

Daphnis zăreşte turmele şi pe Chloe, şi strigând din adâncul inimii: o, Nymphelor! o, Pan! se coboară spre câmpie şi se aruncă 'n braţele Chloei, lipsit de suflare. Abià putură să-l aducă 'n fire sărutările şi îmbrăţişerile calde ale fetei. Se duse apoi cu ea la stejarul lor, şi aşezându-se la umbră, începù s'o întrebe cum şi ce fel a scăpat de duşmani. Ea îi povesteşte totul: cum au fost urlat oile ca lupii, ramura de pin înflorită pe capul ei, focul de pe uscat, sgomotul de pe Mare, cântecele deosebite din fluier, unul de răsboiu şi altul de pace, noaptea cea grozavă şi, în sfârşit, cum un cântec dulce i-a arătat drumul necunoscut.

Atunci Daphnis recunoaşte ce-i spusese Nymphele 'n vis despre ajutorul lui Pan şi la rândul lui îi povesteşte câte-a văzut şi auzit, cum erà cât pe-acì să moară, şi de-a scăpat cu viaţă, e numai mulţumită Nymphelor. O trimete apoi să cheme pe Dryas şi pe Lamon şi să aducă tot ce se cuvine pentru jertfă, în timp ce el prinde capra cea mai grasă, o împodobeşte cu iederă, aşà cum se arătaseră în faţa duşmanilor, o stropeşte cu lapte între coarne şi-o jertfeşte Nymphelor, apoi o jupoaie, iar pielea o închină tot lor.

XXXI. In sfârşit când se întoarse Chloe cu toţi ai săi, Daphnis aprinde focul, fierbe o parte din carne, restul o frige, ia fruntea jertfei pentru Nymphe şi varsă un ulcior plin cu must în cinstea lor. Pentru ei însă, aşterne paturi de frunziş,

https://biblioteca-digitala.ro

şi-acolo se pun pe mâncat, pe băut şi pe cântat. Din când în când însă, Daphnis mai trăgeà cu ochiul şi la turme, nu cumva să vie vreun lup să-şi facă şi el parte la ospăţ. Au cântat în cinstea Nymphelor cântece făcute de nişte bătrâni păstori, iar când venì noaptea, se culcară acolo pe loc, în mijlocul câmpului.

A doua zi şi-au adus aminte de Pan. Au împodobit cu ramuri de pin pe cel mai voinic dintre ţapi şi l-au dus la copacul zeului. Acolo au vărsat vinul şi cântând laude zeului, au jertfit berbecul, l-au atârnat şi l-au jupuit. O parte din carne o frig, alta o fierb şi o pun pe pajiştea verde, iar pielea, cu coarne cu tot, o acaţă de pin, lângă statuă, ca dar câmpenesc, în cinstea zeului păstorilor. Aruncă apoi fruntea cărnii pe altarul zeului, varsă pe deasupra şi-un ulcior mai mare cu vin şi Chloe cântă din gură, iar Daphnis din naiu.

XXXII. Tocmai când erau aşezaţi la masă şi începuseră să ospăteze, iată că se iveşte pe neaşteptate Philetas, bouarul, aducând lui Pan nişte cununi mici şi corzi de struguri cu frunze. In urma lui venià Tityr, cel mai mic dintre copii, un băieţel bălan, cu ochii albaştri, plăcut şi obrăznicuţ, care mergeà sburdând uşor, ca un ied.

Se sculară 'ndată cu toţii şi împreună cu Philetas încununară pe Pan şi atârnară corzile de ramurile pletoase ale pinului. Ii făcură apoi loc lui Philetas lângă ei şi-l poftiră să mănânce.

https://biblioteca-digitala.ro

Şi cum sunt bătrânii, când prind puţin chef, au început să spună multe: cum se duceau cu turmele când erau tineri, cum scăpaseră adesea de hoţi. Unul se lăudà că ar fi ucis un lup, altul că numai Pan îl întreceà din naiu. Philetas se lăudà cu aceasta.

XXXIII. Atunci Daphnis şi Chloe îl rugară în tot chipul să le arate şi lor meşteşugul lui şi să cânte la sărbătoarea zeului, căruia-i place mai mult naiul.

Philetas, tot plângându-se că acum la bătrâneţe nu mai aveà suflarea puternică, le făgăduşte şi ia naiul lui Daphnis. Dar naiul acesta, potrivit cu gura unui băieţandru, erà preà mic faţă de meşteşugul său cel mare.

Trimise deci pe Tityr după naiul lui, care erà la stână, la vreo zece stadii depărtare.

Băiatul aruncă sumanul de pe el, şi-o porni la drum ca un puiu de cerb. Lamon, în vremea aceasta, făgăduì să le spună povestea naiului pe care-o auzise dela un păstor sicilian, în schimbul unui ţap şi-a unui fluier.

XXXIV. «Odinioară, ăst naiu nu erà lucru neînsufleţit, ci o copilă frumoasă şi cu glas încântător. Păşteà caprele, se jucà cu Nymphele şi cântà ca acum.

Pan văzând-o cum îşi păşteà caprele, cum cântà şi se jucà de frumos, venì la ea pe neaşteptate şi cătă s'o ademenească la ce dorià el, făgă-

https://biblioteca-digitala.ro

duindu-i că-i va face toate caprele să fete câte doi iezi.

Ea îâse de dragostea lui şi-i spuse că nu primeşte un îndrăgostit, care nu-i nici ţap nici om întreg.

Pan atunci se repede după dânsa s'o prindă cu sila. Syrinx se fereşte de gândurile lui şi fuge şi fuge, până ce se ascunde 'n nişte trestii şi se face nevăzută, într'un eleşteu.

Mânios, Pan rupe trestiile, dar negăsind copila, înţelege ce s'a întâmplat. Atunci făcù el naiul împreunând cu ceară trestii de lungimi deosebite, cum deosebită le fusese dragostea.

Şi aşà, copila frumoasă de altădată e acum naiul răsunător».

XXXV. Lamon sfârşise de povestit şi Philetas începù să-l laude că le spusese o poveste mai dulce ca un cântec, când sosì şi Tityr, aducând lui tată-su naiul. Şi ce naiu! Mare, din ţevi groase de trestie şi pe unde erà lipit cu ceară, mai erà legat şi cu aramă. Ai fi zis că-i aìdoma acela pe care întâìa oară îl făcuse Pan.

Philetas se sculă să se aşeze pe un loc mai ridicat şi încercă mai întâi fiecare trestie. După ce se încredinţă că suflarea îi trece neîmpiedicată, începù să sufle cu puterea din tinereţe, de-ai fi crezut că se aud mai multe fluiere odată, aşà de tare răsunà naiul!

In urmă, suflă din ce în ce mai slab, de scoase sunete tot mai dulci şi-şi arătă, astfel, meşteşu-

https://biblioteca-digitala.ro

gul lui de bun cântăreţ. Cântă ca pentr'o cireadă de boi, apoi pe placul unei turme de capre, şi'n urmă, cum li-e drag oilor.

Cântecul oilor erà duios, al boilor răsunător, al caprelor ascuţit. Intr'un cuvânt, un singur naiu cântă pe rând, cât trei.

XXXVI. Cuprinşi de farmec, tăceau cu toţii. Numai Dryas se sculă şi, rugându-l să-i cânte ceva vesel, ca 'n cinstea lui Bacchus, începù să joace ca la culesul viilor.

Când făceà pe culegătorul, când pe unul care aduceà coşurile cu struguri. Acum îi călcà, acum umpleà buţile şi bea must dulce. Deşi numai prin semne, aşà de firesc le făceà Dryas pe toate, de li-se păreau că văd şi vinul şi teascul şi buţiile şi pe Dryas cum bea.

XXXVII. Bătrânul acesta după ce-i desfătă pe toţi cu jocul, mai aţâţă şi pe Daphnis şi Chloe, cari, îndată se sculară şi începură să joace povestea lui Lamon.

Daphnis făceà pe Pan, iar Chloe pe Syrinx. El cătà s'o roage ceva, ea 'şi râdeà de dânsul, fără să-l asculte, până ce Daphnis se luă după Chloe, mergând în vârful degetelor ca ţapii.

Chloe se prefăcù că-i obosită de fugă, şi, la urmă, se ascunse în pădure, în loc de eleşteu. Daphnis luă atunci naiul cel mare al lui Philetas şi începù să-i zică un cântec plângător ca de îndrăgostit, altul de iubire, ca şi cum ar fi vrut să-i

https://biblioteca-digitala.ro

fure inima, şi unul de chemare, de par'că o căută. Philetas, fermecat, se sculă să-l sărute şi-i dăruì naiul, rugându-se zeilor ca şi Daphnis să-l lase unui urmaş vrednic de el.

XXXVIII. Daphnis închină fluierul lui cel mic lui Pan, o sărută pe Chloe, ca şi cum ar fi găsit-o dup'o adevărată fugă, şi-şi duse turma la stână, cântând din naiu.

Noaptea se lăsà încet şi Chloé îşi mână şi ea oile cu cântec de fluier. Caprele mergeau aproape de oi, iar Daphnis lângă Chloe, de se sărutau mereu, până 'n noaptea adâncă, când hotărîră ca a doua zi să-şi scoată turmele la păscut, mai de dimineaţă, cum de altfel şi făcură, căci abià începuse să se lumineze de ziuă, şi o şi porniră la câmp.

După ce se închinară Nymphelor şi lui Pan, s'au aşezat sub stejar şi începură să cânte din naiu.

Din nou încep să se sărute unul pe altul, se îmbrăţişează, se culcă la pământ, dar, mai departe, neştiind nimic, se scoală tot aşà şi se pun să mănânce şi să bea vin amestecat cu lapte.

XXXIX. Băutura îi încălzeşte, îi face mai îndrăzneţi, le strecoară 'n suflet îndoeală unuia faţă de celălalt şi-i împinge, puţin câte puţin, până la jurăminte de credinţă. Daphnis se jură pe Pan, că nu va trăì o zi fără Chloe. Chloe intră'n peşteră şi jură lui Daphnis pe Nymphe, că-l va iubì pe viaţă şi pe moarte.

https://biblioteca-digitala.ro

Atât erà de nevinovată Chloe, ca o copilă, încât, la ieşirea din peşteră, socotì să-i ceară un al doilea jurământ, şi-i zise: «Daphnis, Pan e un zeu iubeţ şi necredincios, a iubit pe Pitys, a iubit apoi pe Syrinx şi nu se mai lasă niciodată de ţinut calea Nymphelor, Dryade şi Epimelide.

Dacă 'ţi uiţi jurământul, el nu te va pedepsì, chiar de-ai ţineà la mai multe femei de câte trestii ai la naiu.

Tu, însă, să-mi juri pe turma ta şi pe capra aceea care te-a crescut, că n'ai s'o părăseşti pe Chloe, câtă vreme îţi va fi credincioasă. Iar dacă nu-şi va ţineà jurământul faţă de tine şi de Nymphe, s'o goneşti, s'o urăşti, ba chiar s'o omori ca pe-un lup.

Daphnis se bucură că erà bănuit şi ridicându-se 'n picioare, în mijlocul turmei, c'o mână pe-o capră, iar cu alta pe un ţap, jură că va iubì pe Chloe câtă vreme îl va iubì şi ea. Iar dacă 'şi va alege pe altul, în loc s'o omoare îşi va face el singur samă.

Chloe, veselă şi 'ncrezătoare ca o copilă, credeà şi spuneà că oile şi caprele sunt adevăraţii zei ai ciobanilor.

https://biblioteca-digitala.ro

CARTEA a III-a

I. Cum aflară Mytilenienii de cele zece corăbii, iar nişte oameni, cari veneau dela câmp, înştiinţându-i de jaful ogoarelor, socotiră că nu trebuie să sufere una ca aceasta dela Methymnieni, şi hotărîră să purceadă cât mai în grabă cu răsboiu împotriva lor. Strânseră trei mii de hopliţi[1]) şi cinci sute de călăreţi şi-i trimiseră pe uscat sub căpetenia lui Hyppassos, fiindu-le teamă să pornească pe Mare 'n timp de iarnă.

II. Acesta plecă, dar nu jefuì ogoarele Methymnienilor, nici nu prădă turmele şi avuturile plugarilor şi-ale păstorilor, căci — gândià el — aceasta e mai mult faptă de hoţ decât de căpitan. Merse dar repede spre oraş, ca să intre fără veste, pe porţile nestrăjuite de nimeni. La vreo sută de stadii[2]) depărtare de oraş îi ieşì înainte un crainic cu rugămintea să le dea puţin

---

[1]) Soldaţi pe jos, greu înarmaţi.
[2]) Stadion = 177 metri aprox. — 100 stadii = aproape o poştă.

https://biblioteca-digitala.ro

răgaz. Methymnienii aflaseră în urmă dela prinşi, că Mytilenienii nu ştiau nimic din cele întâmplate, ci numai nişte ţărani şi păstori se purtaseră rău cu acei tineri obraznici şi se căiau c'au pornit împotriva unui oraş vecin, mai mult din repezeală decât din chibzuinţă. Erau gata să le înapoieze toată prada, ca să înceapă, fără teamă, legăturile dintre ei, pe uscat şi pe Mare. Hippassos trimise pe crainic la Mytilenieni, deşi fusese făcut căpitan cu puteri depline, iar el îşi aşeză lagărul la vreo zece[1]) stadii de Methymne şi aşteptă acolo porunci din oraşul său.

După trecere de două zile, sosì vestitorul cu porunca să primească prada şi să se întoarne acasă, fără a se atinge de cineva, căci, dacă e vorba de ales între războiu şi pace, găseau că pacea-i mai de folos.

III. Astfel se curmă războiul dintre Methymnieni şi Mytilenieni, tot aşà de neaşteptat cum se şi începuse. Iată, însă, că venì iarna, pentru Daphnis şi Chloe mult mai protivnică decât războiul, căci omăt mult căzù fără de veste, împotmoli cărările şi închise pe ţărani în casă. Şuvoaiele curgeau repezi de pe coaste[2]), apa îngheţà iar copacii păreau înmormântaţi. Nu se mai vedeà pământul decât împrejurul izvoarelor şi pe lângă râuri. Nimeni nu-şi mai duceà turma la păşune,

[1]) Aproape 2 km.

[2]) *Non sens* din pricina caracterului retoric al acestui roman

https://biblioteca-digitala.ro

nimeni nu mai ieșià din casă, ci, aprinzând un foc mare, de pe la cântatul cocoșilor, unii torceau in, alții țesălau caprele, iar alții făceau laţuri de prins pasări. Grija lor erà să deà paie la boi în iesle, frunze la capre și oi în staul, jir și ghindă la porci în cotețe.

IV. Plugarii și păstorii, deși siliți să stea în casă, se bucurau totuș că mai scăpaseră de munci. Acum mâncau de dimineață, trăgeau câte-un somn lung, încât li-se păreà iarna mai dulce decât vara și toamna și chiar decât primăvara. Daphnis și Chloe însă, cu amintirea desfătărilor trecute, — cum se sărutau ei, cum se strângeau în brațe și cum mâncau împreună, — petreceau nopți triste fără somn și așteptau primăvara ca pe-o reînviere. Li-se strângeà inima de mâhnire când dădeau de gluga din care mâncau împreună, de ulciorul cu care beau amândoi, sau când vedeau naiul, darul lor de dragoste, aruncat în părăsire. Se rugau Nymphelor și lui Pan să-i scape de aceste rele și să le mai arăte odată soarele, lor și turmelor. In acelaș timp căutau mijlocul cum să se vadă unul cu altul. Dar Chloe n'aveà nici o cale și erà tare încurcată, căci aceea care-i treceà de mamă ședeà mereu lângă dânsa, o învățà să toarcă lâna, să învârtească fusul și-i tot vorbià de măritat. Daphnis însă, care ședeà mai mult de geaba și erà mai priceput ca o fată, găsì chipul următor ca s'o vadă pe Chloe.

https://biblioteca-digitala.ro

V. Dinaintea ogrăzii lui Dryas, chiar pe lângă gard, creşteau doi myrţi şi-o iederă. Myrţii erau apropiaţi, iar iedera, la mijoc, îşi întindeà ramurile într'o parte şi'n cealaltă ca viţa de vie, încât făceà un fel de boltă umbrită de frunzele care se acopereau unele pe altele. Ciorchini mulţi, mari cât strugurii, atârnau de viţe. Stoluri de pasări iernatice stăteau primprejur, negăsind hrană afară la câmp; mulţime de mierle, de sturzi, de porumbei, de graur şi alte păsărele, care mânâncă bobiţe de iederă. Sub cuvânt că vrea să vâneze aceste pasări, plecă Daphnis într'acolo, după ce-şi umplù gluga cu turte unse cu miere, şi, ca să fie crezut, mai luă cu el clei şi laţuri. Nu erau la mijloc mai mult de zece stadii, totuş omătul, care nu se topise încă, îi dădù mult de lucru. Dragostea însă trece peste toate: şi prin foc şi prin apă şi chiar prin omătul din Scythia.

VI. Intr'un suflet ajunse Daphnis la casa lui Dryas, îşi scutură omătul de pe picioare, aşează laţurile, unse cu clei câteva crengi lungi şi se aşează jos, să aştepte păsărelele şi pe Chloe. De venit păsările, au venit ele multe şi s'au prins destule, încât avù mult de lucru ca să le strângă, să le ucidă şi să le smulgă penele. Din casă, însă, nu ieşià nimeni: nici bărbat, nici femeie, nici pasăre, ci şedeau toţi înăuntru, nedeslipiţi de lângă foc, încât Daphnis tare se mai temeà că venise fără noroc. Ii venì atunci în gând să se facă că bate

https://biblioteca-digitala.ro

la uşe şi căută 'n minte ce-ar fi fost mai nemerit să spuie: «Am venit să iau foc. — Cum, dar n'aveai vecini mai de-aproape? — Am venit să cer pâne. — Dar ţi-e gluga plină cu merinde. — Am nevoie de vin. — Dar mai ieri-alaltăieri ai cules la vie. — M'a alungat un lup. — Şi unde-s urmele lupului? — Am venit să prind pasări. — Dar, dac'ai prins, de ce nu pleci? — Vreau s'o văd pe Chloe. — Cine poate spune una ca aceasta părinţilor unei fete? — Să bat la uşe făr'a spune-o vorbă. Toate însă dau loc la bănueală! Mai bine să tac. Pe Chloe am s'o văd eu la primăvară, căci, pare-mi-se, nu mi-a fost dat s'o văd în iarna asta. După ce s'a chibzuit el aşà, în toate felurile, îşi strânse vânatul cu gândul să plece. Dar iată ce se întâmplă, de par'că i-se făcuse milă lui Eros de dânsul.

VII. Dryas cu ai lui stăteà la masă. Se împărţise carnea, pânea erà pusă şi vinul amestecat în ulcior. In timpul acesta, unul din cânii ciobăneşti, prinzând prilejul, când nimeni nu luà seama, înşfăcă o halcă de carne şi o tulì pe uşe. Dryas, înfuriat, căci se nimerise tocmai bucăţica lui, apucă un lemn şi se luă după dânsul, ca un alt câine. In goană, trece pe lângă iederă şi-l vede pe Daphnis cum îşi puneà vânatul în spate, gata să plece. Indată-şi uità de carne şi de câine şi strigă tare: «Bună ziua, măi băiete!» Apoi îl îmbărţişează, îl sărută şi-l duce de mână în casă.

https://biblioteca-digitala.ro

Când se văzură, Daphnis şi Chloe, puţin[1]) a lipsit să nu cadă amândoi jos. Totuş au rămas în picioare, şi-au dat bineţe şi s'au sărutat. Aceasta le-a fost un sprijin ca să nu cadă.

VIII. Astfel Daphnis, care pierduse orice nădejde, o văzù pe Chloe, ba o şi sărută. In urmă se dete mai pe lângă foc, îşi descărcă pe masă porumbeii şi mierlele de pe umeri şi începù să povestească cum, de urît, a pornit-o la vânat, cum a prins păsărelele venite după bobiţe de myrt şi de iederă, pe unele cu laţul, pe altele cu clei. Cu toţii îi lăudară hărnicia şi-l poftiră să mănânce, din ce mai lăsase câinele, iar pe Chloe o rugară să le toarne de băut. Ea, veselă, turnă celorlalţi întâi şi lui Daphnis la urmă. Se făceà că-i supărată, că el venise până acolo şi erà să plece fără s'o vadă. Totuş, înainte de a-i întinde paharul, băù ea puţin şi apoi i-l dădù. El sorbì vinul pe 'ndelete, ca să aibă mai îndelungă plăcere.

IX. Masa fu repede curăţită de pâne şi carne. Ei, stând tot împrejurul mesei, îl întrebară de Myrtale şi de Lamon, fericindu-i că aveau un aşà sprijin al bătrâneţelor. Laudele îi făceau plăcere lui Daphnis, fiind-că le auzià Chloe. Şi când l-au oprit ca, a doua zi, s'aducă împreună jertfe lui Dionysos, erà cât pe-acì să se închine lor de bucurie, în loc să se închine lui Dionysos.

---

[1]) Iarăş o exagerare retorică, vezi introducerea

https://biblioteca-digitala.ro

Scoase în grabă din glugă turtele unse cu miere şi păsărelele prinse, pe care le pregătiră pentru cină. Ulciorul fu umplut a doua oară şi focul din nou aprins. Când venì noaptea, mâncară iarăş; iar după masă mai stătură de poveşti şi de cântece, şi-apoi se duseră să se culce, Chloe cu mamă-sa, Dryas cu Daphnis. Chloe nu s'a ales decât cu gândul, c'a doua zi o să-l poate vedeà pe Daphnis. Daphnis se mângâià c'o desfătare deşeartă; i-se păreà o fericire să se culce cel puţin cu tatăl Chloei, încât îl strânse 'n braţe şi-l sărută de mai multe ori, părându-i-se 'n vis c'o sărută pe Chloe.

X. Când se făcù ziuă, afară erà un ger îngrozitor şi-un vânt dinspre miază-noapte ardeà toate. Se sculară cu toţii şi jertfiră lui Dionysos un berbec de un an. Aprinseră apoi un foc mare şi 'ncepură să pregătească mâncarea. Pe când Nape făceà pânea şi Dryas fierbea berbecul, Daphnis şi Chloe, nestingheriţi de nimic, ieşiră din casă şi se duseră la iederă. Acolo întind din nou laţuri, ung ramurile cu cleiu şi prind o mulţime de pasări. Se sărutau mereu şi erau fericiţi că stăteau de vorbă împreună. — Pentru tine am venit, Chloe. — Ştiu, Daphnis. — Pentru tine ucid eu pe bieţii mierloi. — Ce-ţi mai sunt eu ţie? Să nu mă uiţi! — Nu te voiu uità! Iau martore Nymphele pe care am jurat odată în peştera aceea, unde ne vom duce îndată ce se va topì omătul. — Dar e mare omătul, Chloe, şi tare mă

https://biblioteca-digitala.ro

tem să nu mă topesc eu, înaintea lui. — Lasă, Daphnis, că-i soarele fierbinte. — O, de-ar fi aşà fierbinte, Chloe, ca focul care-mi mistuie inima! — Te joci cu vorbele, ca să m'amăgeşti. — Zău că nu, pe caprele, pe care tu m'ai pus să-ţi jur!»

XI. Aşà-i răspundeà Chloe lui Daphnis, ca o 'ngânare, când îi strigă Nape. Atunci intrară 'n casă, aducând un vânat mai bogat ca 'n ziua trecută. Au vărsat apoi fruntea vinului în cinstea lui Dionysos, s'au încununat cu iederă şi-au început să mănânce. Iar când sosì vremea plecării, sărbătoriră pe Iahos cu chiote de veselie şi-i dădură drumul lui Daphnis, umplându-i gluga cu carne şi pâine. Il mai dăruiră cu porumbei, cu sturzi, să-i ducă lui Lamon şi Myrtalei, fiindcă ei aveau să vâneze alţii, cât o mai ţineà omătul şi nu va lipsì iedera. Daphnis îşi luă rămas bun, sărută pe cei mai bătrâni şi 'n urmă pe Chloe, ca să rămână numai cu sărutul ei. A mai venit de multe ori şi sub alte chipuri, încât iarna nu le-a fost cu totul lipsită de plăcerile dragostei.

XII. Dar, pe la 'nceputul primăverii, când se topiră omeţii şi pământul îşi aruncă haina şi începeà să răsară câte un fir de iarbă, păstorii îşi scoaseră turmele la păşune, dar, mai înaintea tuturor, Chloe şi Daphnis, căci slujeau la un păstor mai puternic.

Se duseră deadreptul la peştera Nymphelor, deacolo, la Pan şi la pin, apoi la stejar, sub care

https://biblioteca-digitala.ro

se aşezară, şi astfel păzeau turmele şi se sărutau. Mai umblau şi după flori, ca să 'mpletească cununi zeilor, dar florile abià începuseră să iasă la adierea zefirului şi la razele calde ale soarelui. Găsiră totuş toporaşi, narcişi şi zambile şi câte aduce începutul primăverii; cu ele împletind cununi, împodobiră statuile, apoi vărsară jertfă de lapte proaspăt zeilor şi băură şi ei. Au început pe urmă să cânte din naiu, de să trezească par'că şi privighetorile, care făceau să răsune luncile şi îngânau pe Itys[1]) ca şi cum ar fi voit să-şi amintească cântecul, după atâta tăcere.

XIII. Acum oile behăiau, mieii sburdau şi sugeau încovoindu-se sub mamele lor. Berbecii umblau după oile nefătate şi săreau când pe una, când pe alta. Şi ţapii se dădeau pe lângă capre, sărind mai aprinşi de dragoste şi se băteau chiar, pentru ele. Fiecare aveà pe-ale lui şi le păzià ca nu cumvà să le sară vreun altul pe deascuns. Chiar cei bătrâni se 'nflăcărau de dragoste la astfel de privelişti. Cu atât mai mult Daphnis şi Chloe, tineri plini de viaţă, care căutau de mult plăcerile dragostei, se aprindeau acum la tot ce auzeau şi se topeau după tot ce vedeau. Şi ei doreau cevą mai mult decât un sărut şi-o îmbrăţi-

[1]) Itys, fiul unei eroine din Asia Mică, Procul; aceasta pierzându-şi fiul (pe Itys) e schimbată de durere în privighetoare. «*Itys*», onomatopeu al notelor celor mai dese ale privighetorii. cf. *Decharme*, Myth. de la Grece, pag. 565—566.

https://biblioteca-digitala.ro

şare, mai ales Daphnis, căci după o iarnă de stat în casă şi de hodină, se făcuse flăcău în toată firea. Il apucà tremurul după un sărut, se pierdeà de plăcere când o strângeà în braţe şi se făcuse în toate mai iscoditor şi mai îndrăzneţ.

XIV. O rugà pe Chloe să-i dea tot ce dorià, să se culce cu el goală mai mult timp, de cum obişnuiseră ei mai înainte, căci, ziceà el, — numai atât mai rămăsese din învăţătura lui Philetas, singurul leac care să-i potolească dragostea. Şi când ea îl întrebà, ce puteà fi mai mult decât un sărut, o îmbrăţişare şi culcatul împreună, ce aveà să facă el, dacă s'ar fi culcat gol cu dânsa? «Tot aceea ce fac şi berbecii cu oile, ziceà Daphnis, ori ţapii cu caprele.

Tu nu vezi că după asta, nici ele nu mai fug de ei, nici dânşii nu se mai ostenesc după ele, ci pasc împreună ca şi cum ar fi gustat aceeaş plăcere. După cât se pare, acest lucru e ceva dulce care biruie chinurile iubirii». — «Dar tu nu vezi, Daphnis, că ţapii şi caprele, berbecii şi oile, stau în picioare şi ele tot în picioare îi sufăr? Ei sar, iar ele îi ţin în spate. Şi tu vrei să mă culc cu tine, şi încă goală! Totuş, cu cât sunt ele mai acoperite cu lâna lor, decât mine desbrăcată!»

Daphnis o ascultă şi stătù mai mult timp culcat cu dânsa, dar fiindcă nu ştià să facă nimic, din cele ce-i trezeau plăceri, o sculă şi se lipì de ea pe dinapoi, făcând ca ţapii. In felul acesta, însă,

https://biblioteca-digitala.ro

găsià şi mai puţină plăcere. Deaceea se dădù jos şi începù să plângă că erà mai neştiutor în ale dragostei, decât un berbec.

XV. Aveà însă un vecin, anume Chromis, ţăran stăpân pe bucata lui de pământ şi care trecuse de floarea vârstei. Acesta îşi luase de nevastă o fată dela târg, tânără, frumoasă şi mai subţire decât o ţărancă şi-o chemà Lykainiona. Femeia aceasta tot văzându-l pe Daphnis zilnic, cum treceà dimineaţa cu caprele la păscut şi seara când le întorceà, fu curpinsă de dorinţa să şi-l facă iubit şi să-l ademenească cu daruri. Il pândì deci, când erà odată singurel şi-i dădù un naiu, un fagure de miere şi-o glugă din piele de cerb. De spus se temeà să-i spună ceva, bănuind c'o iubià pe Chloe, căci îl văzuse şezând mereu lângă dânsa. Lucrul acesta îl pricepuse ea până acum, după semnele şi după zâmbetele dintre dânşii. Intr'o dimineaţă, Lykainiona, sub cuvânt că se duce la o vecină care năşteà, se ţinù după dânşii şi, ca să nu fie văzută, se ascunse într'un desiş, de unde auzì tot ce şi-au spus şi văzù tot ce-au făcut. Nici plânsetele lui Daphnis nu-i scăpară. I-se făcù milă de bieţii de ei, şi socotind că are un îndoit prilej să le facă şi lor un bine şi să-şi împlinească şi ea dorinţa, iată ce-i venì în minte.

XVI. A doua zi, spunând din nou că se duce la vecina, care erà în durerile facerii, se duse

https://biblioteca-digitala.ro

drept la stejarul sub care şedeà Daphnis, şi făcând-o bine pe mâhnita zise: «Scapă-mă, Daphnis, nenorocita de mine! Mi-a furat uliul pe cea mai frumoasă din cele douăzeci de gâşte ale mele. Dar nu s'a putut ridicà, cu aşà greutate, până'n vârful stâncii lui, ci a căzut, cu ea cu tot, în mijlocul acestei pădurici. Deaceea, vino te rog, cu mine în pădure, pentru numele Nymphelor şi-al lui Pan, că, singură, mă tem, şi scapă-mi gâsca! Nu lăsà să-mi scadă numărul! Poate-ai să omori chiar uliul, şi-atunci n'are să mai fie cine să vă fure mieii şi iezii. In acest timp, turma ţi-o va păzì Chloe. Toate caprele o cunosc, pentrucă sunteţi mereu împreună.

XVII. Daphnis, fără să bănuească ce-aveà să se întâmple, se sculă repede, puse mâna pe bâtă şi se luă după Lykainiona. Ea îl duse cât mai departe de Chloe şi-odată ajunşi în înfundătura cea mai deasă a pădurii, lângă un izvor, îl făcù să se aşeze aproape de ea şi-i zise: «Daphnis, tu iubeşti pe Chloe! Am aflat-o dela Nymphe, care mi-au povestit prin somn lacrămile tale de ieri şi mi-au poruncit să te scot din nevoie şi să te învăţ ce să faci, când eşti îndrăgostit. Nu-i destul s'o săruţi, s'o strângi în braţe şi să faci ca berbecii şi ca ţapii. Sunt încă alte lucruri mai dulci de cât acestea, căci li se adaugă şi-o plăcere mai îndelungă. Dacă vrei să scapi de chinurile tale şi să guşti mult căutatele desfătări, haide, şi te

https://biblioteca-digitala.ro

fă ucenicul meu drăguț. Iar eu, ca să fac voia Nymphelor, am să te învăț».

XVIII. Daphnis nu se mai puteà stăpânì de bucurie și, ca un păstor neștiutor, îndrăgostit, și tânăr ce erà, căzù la picioarele Lykainionei și-o rugă să-l învețe cât mai repede meșteșugul prin care să ajungă și el cu Chloe, la ce voià.

Și, ca și când ar fi trebuit să-i arăte vreo taină mare zeiască, îi făgăduì să-i dea un ied înțărcat de curând, caș moale făcut din fruntea laptelui și chiar capra. Lykainiona, ca redăduse peste-un păstor așà de darnic, cum nu se așteptase, începù să-l învețe pe Daphnis, în chipul acesta: îl chemă să se așeze lângă dânsa și s'o sărute cum aveà obiceiul și cât îi plăceà, și sărutând-o s'o strângă în brațe și să se culce lângă dânsa; Lykainiona văzù că-i în stare, ba chiar că-i nebun de plăcere, îl ridică puțin pe-o parte și strecurându-se cu dibăcie sub el, îl puse pe calea până atunci căutată.

De aici încolo, nu se mai ostenì de geaba: firea însăș îl învățà ce să facă.

XIX. Cum se sfârșì învățătura de dragoste, Daphnis, cu mintea lui copilărească încă, voì să și alerge la Chloe, ca să facă repede ce învățase, de teamă ca, întârziind, să nu uite. Dar Lykainiona îl oprì și-i spuse: «Tu trebuie să mai afli ceva, Daphnis! Eu n'am avut acum nici o durere, fiindcă sunt femeie și pe mine m'a învățat, mai de

https://biblioteca-digitala.ro

mult, alt bărbat, care mi-a luat în schimb fecioria. Chloe însă, când va încercà întâia oară cu tine această luptă, are să ţipe, să plângă şi să sângereze aşà de tare de par'c'ai fi tăiat-o. Tu să nu te sperii de sânge, când vei înduplecà-o să ţi-se deà, ci, ad-o în acest loc, încât, de va ţipà, să n'o vadă nimeni; dacă va plânge nimeni să n'o audă, şi dacă va fi plină de sânge, să se spele la izvorul de-aici. Şi, să nu uiţi, că eu te-am făcut bărbat, înainte de Chloe!»

XX. Lykainiona, după aceste sfaturi, porni într'altă parte a pădurii, prefăcându-se că-şi caută gâsca. Lui Daphnis, cu gândul la ce-i spusese ea, îi pierì neastâmpărul de mai înainte, şi se temeà să-i ceară Chloei mai mult decât sărutul şi strângerea în braţe. Nu voià s'o facă să ţipe, ca'n faţa unui duşman, nici să plângă de durere, nici să sângereze ca rănită. Incepător cum erà, se temeà de sânge şi credeà că sângele nu poate să curgă decât dintr'o rană. Hotărît, aşadar, să se desfăteze cu dânsa cum obişnuiau ei, ieşì din pădure şi se duse la locul unde şedeà Chloe, care împleteà o cunună de toporaşi. Ii spuse o minciună, că smulsese gâsca din ghiarele uliului şi îmbrăţişând-o, o sărută ca pe Lykainiona, în jocul acela plăcut, căci aceasta erà fără primejdie. Ea puse cununa pe cap şi-i sărută părul mai frumos decât toporaşii. Apoi, scoase din glugă smochine şi pâne, şi-i dădù să mănânce, iar pe când el

https://biblioteca-digitala.ro

mâncà, ea îi luà din gură şi mâncà, ca un puiu de păsărică.

XXI. Pe când ospătau astfel şi mai mult se sărutau decât mâncau, se ivì o barcă cu pescari, pe lângă ţărm. Nu suflà boare de vânt, Marea erà liniştită, iar ei trebuiau să vâslească şi vâsleau din toate puterile, căci se grăbeau să ducă peşte proaspăt unui bogat din oraş. Şi, cum au obiceiul corăbierii, ca să-şi mai uite de osteneală, tot aşà şi ei, vâslind, începură un cântec de Mare, mai întâi cârmaciul, iar din când în când, ceilalţi îi răspundeau într'un glas, ca un cor. Cât timp vâsliră 'n largul mării, glasul lor, risipindu-se 'n nemărginire, se pierdeà. Dar, când trecură de o stâncă şi intrară într'un golf ce-aduceà c'o lună nouă, glasul lor se auzì tot mai tare şi cântecele vâslaşilor ajungeau acum, din ce în ce mai desluşite, pe uscat. O vale adâncă, deschisă spre câmpie, culegeà sunetele întocmai ca un fluier şi trimiteà înapoi şi ropotul vâslelor şi cântecul vâslaşilor, de fermecà auzul. Când un glas venià mai întâi dinspre Mare, cel care-i răspundeà de pe uscat se prelungeà, cu atât mai mult, cu cât mai târziu începuse celălalt.

XXI. Daphnis, ştiind ce se întâmplă, se uità numai înspre Mare şi desfătat de barca lunecătoare pe lângă ţărm, mai uşoară ca o pasăre 'n sbor, se silià să prindă din cântece, ca pe urmă să le încerce şi el din naiu. Dar Chloe, cum nu mai

https://biblioteca-digitala.ro

auzise până atunci aşà numitul ecou, îşi îndreptă privirile, când spre Mare, la corăbierii cari cântau, când spre uscat, să vadă cine le răspundeà. După trecerea lor, valea tăcù, şi Chloe întrebă pe Daphnis, dacă nu erà Mare şi dincolo de stâncă şi-o altă barcă şi alţi corăbieri cari să cânte acelaş cântec şi cari deodată să tacă. Daphnis surâse dulce şi-i dădù un sărut şi mai dulce încă. Apoi îi puse pe cap o cunună de toporaşi şi începù să spună povestea lui Echo, cerându-i, drept plată, alte zece sărutări.

XXIII. «Sunt, draga mea, mai multe feluri de Nymphe: Meliadele[1]), Dryadele[2]) şi Heleidele[3]), toate frumoase, toate meştere la cântec. Şi una dintre ele a avut odată o fiică, Echo, muritoare, fiindcă se născuse din tată muritor, dar frumoasă ca şi mama ei. O crescuse Nymphele şi Muzele o 'nvăţară să cânte orice cântec din naiu şi din fluier, ba chiar din lyră şi din chitară. Şi-aşà, când ajunse 'n floarea tinereţii, dănţuià cu Nymphele şi cântà cu Muzele 'n cor. Fugeà însă de toţi bărbaţii, atât de zei cât şi de oameni, căci ţineà la fecioria ei. Dar Pan se 'nfuriè pe copilă de ciudă că ea cântà aşà de frumos şi el nu se puteà bucurà de frumuseţea ei, şi-aţâţă împotrivă-i pe ciobani şi pe căprari.

---

[1]) *Meliadele* = nymphele pădurilor de frasini.
[2]) *Dryadele* = nymphele pădurilor de stejari.
[3]) *Heleidele* = nymphele bălţilor.

https://biblioteca-digitala.ro

Aceştia ca nişte câni sau ca lupii o rup în bucăţi şi-i aruncă 'n toate părţile mădularele care cântau încă. Pământul[1]), de dragul Nymphelor, le ascunse. El îi păstrează şi cântecul, iar prin voia Muzelor răspunde la glasul zeilor, oamenilor, fluierelor şi animalelor, — întocmai cum făceà copila când erà 'n viaţă, — ba chiar şi lui Pan îi răspunde, când suflă din naiu. Pan când aude, sare deodată şi-aleargă prin munţi, nu *atât să-l prindă*, cât mai mult să afle cine-i ucenicul care se ascunde».

Cum sfârşì Daphnis povestea, Chloe îl şi sărută, nu numai de zece ori, iar Echo răspunse aproape la tot ce spusese Daphnis, ca o dovadă că el nu minţise.

XXIV. Cu fiecare zi ce treceà, soarele ardeà tot mai fierbinte, căci primăvara se sfârşise şi acum începeà vara, cu plăceri noui pentru ei. Daphnis înnotà în râuri, iar Chloe se scăldà pe la izvoare. El suflà din fluier întrecându-se cu freamătul pinilor, ea se luà la întrecere cu privighetorile. Prindeau lăcuste guralive şi grieri cântăreţi, culegeau flori, scuturau pomii de fructe şi le mâncau. Odată s'au culcat şi'n pielea goală, învelindu-se c'o piele de capră, şi uşor s'ar fi făcut Chloe femeie, dacă Daphnis nu s'ar fi înspăimântat de sânge. Ba, de teamă că nu se va puteà stăpâni, de multe ori n'o lăsà pe Chloe să se des-

[1]) Gaia.

https://biblioteca-digitala.ro

brace, ceeace o mirà, dar îi erà ruşine să 'ntrebe de ce.

XXV. Tot în vara aceasta au venit la Chloe o mulţime de peţitori. Mulţi şi din multe părţi veneau la Dryas ca s'o ceară. Unii îi aduceau câte-un dar, alţii îi făgădueau marea cu sarea. Nape, ameţită de atâtea făgăduieli, îl îndemnà s'o mărite, ca să nu mai ţină'n casă o fată aşà mare de ani, care mâni-poimâni îşi puteà pierde fecioria, măritându-se după vreun cioban, pentru câteva mere sau vreun mănunchiu de trandafiri. Mai bine — ziceà ea — s'o facă gospodină la casa ei, iar ei să primească darurile şi să le păstreze pentru copilul lor adevărat, căci aveau de curând un băieţel. Dryas, câteodată, mai erà ademenit de vorbele ei, fiindcă toţi îi făgădueau daruri mai mari, decât s'ar fi putut aşteptà pentru o păstoriţă. Când se gândià însă — că fata 'i prea bună pentru un ţăran şi că dacă 'şi va găsì vreodată părinţii ei adevăraţi, îl va face fericit — îi amânà cu răspunsul şi-i purtà cu vorba, de azi pe mâne, în care timp se alegeà cu multe daruri. Chloe aflând de aceasta, se supără foarte, dar multă vreme nu-i spuse nimic lui Daphnis, căci nu voià să-l mâhnească. El însă într'una stăruià, n'o mai slăbià cu întrebările şi se frământà mai mult că nu ştie, decât dac'ar fi ştiut. Ea atunci îi povestì tot: de peţitori, câţi i-au venit de mulţi şi de bogaţi, ce spusese Nape ca să grăbească

https://biblioteca-digitala.ro

măritișul și cum Dryas nu se împotrivise, ci tot amână până la culesul viilor.

XXVI. Daphnis, auzind acestea, își ieși din minți, se puse jos, și începù să plângă și să spună că el moare dacă Chloe n'are să mai iasă cu turmele la păscut și nu numai el are să moară, ci și oile, după o astfel de păstoriță. Apoi își mai veni în fire, prinse puțină inimă și-și puse în minte să-l înduplece pe tatăl Chloei pentru el, care se socotià de-acuma printre peținori, și trăgea nădejde că le va luà cu mult înainte celorlalți. De-un singur lucru se temeà: Lamon nu erà bogat. Numai aceasta îi slăbià lui nădejdea. Totuș se hotărî s'o ceară, și Chloe fu de aceeaș părere. Nu îndrăznì să deschidă vorba cu Lamon, dar Myrtalei îi vorbì deschis de dragostea lui și de însurătoare.

Noaptea, Myrtale îi spuse și lui Lamon. Acesta o întâmpină cu asprime și-o ocărî că vrea să însoare cu o fată de cioban pe-acest copil, care, după semnele lui de recunoaștere, trebuià să aibă o soartă mai bună și dacă 'și va găsì părinții, atunci le va da și lor slobozenie și-i va face stăpâni peste-un pământ mai întins. Myrtale, de teamă ca Daphnis pierzând orice nădejde de dragoste, să nu-și facă singur samă, îi spuse că din alte pricini nu-i dădeà Lamon învoirea. — «Noi suntem săraci, măi băiete, și ne trebuie o noră care să aibă ceva. Părinții ei, dimpotrivă, sunt

https://biblioteca-digitala.ro

bogaţi şi tot umblă după băieţi bogaţi. Tu du-te şi ia-te pe lângă Chloe, iar ea pe lângă tată-său, ca să ţi-o dea în căsătorie. De bunăseamă şi ea te iubeşte şi mai de grabă ar vrea să se culce cu unul sărac şi frumos, decât cu altul bogat şi slut ca un momiţoiu.

XXVII. Myrtale nu credeà nici ea, ca Dryas să se învoească, fiindcă aveà peţitori mai bogaţi şi socotià că în felul acesta împiedicase cu dibăcie căsătoria. Cât despre Daphnis, el nu mai aveà ce spune 'mpotrivă, dar simţindu-se aşà de departe de ce nădăjduise, făceà şi el ce obişnuiesc să facă îndrăgostiţii săraci: se puse pe plâns şi chemă pe Nymphe 'n ajutor.

Nymphele i-se arătară noaptea, prin somn, sub aceleaşi chipuri ca şi mai înainte, şi cea mai în vârstă îi vorbì: «Alt zeu are grijă de căsătoria Chloei, noi însă îţi vom dăruì cu ce să-l câştigi pe Dryas. Ascultă: Corabia tinerilor din Methymne, a cărei funie au ros-o caprele tale, a fost luată de vânt în ziua aceea, şi dusă departe, în larg. In timpul nopţii, furtuna 'nfuriè marea, iar corabia fu asvârlită de valuri pe coastă şi, izbită de stâncì, pierì cu tot ce-aveà într'însa. Numai o pungă plină cu trei mii de drahme a fost aruncată de val pe ţărm şi stă şi-acum acolo, acoperită de muşchiu, lângă un delfin mort. Nici un trecător nu s'a apropiat, neputând trece de duhoarea hoitului. Tu du-te, ia punga, şi dă-o

https://biblioteca-digitala.ro

lui Dryas. Deocamdată ţi-i destul ca să nu pari sărac. Cu timpul însă, vei ajunge şi bogat».

XXVIII. După aceste vorbe, Nymphele se făcură nevăzute, odată cu trecerea nopţii, iar Daphnis, când se crăpă de ziuă, se sculă vesel şi-şi duse caprele la câmp cu multă grabă.

O sărută pe Chloe, se închină Nymphelor, apoi se coborî înspre Mare cu chipul ca să se scalde. El însă mergeà pe lângă ţărm, căutând prin nisip cele trei mii de drahme. N'a trebuit să se oştenească mult, căci îl izbì duhoarea delfinului, care putrezià, aruncat pe-acolo. Se folosì de mirosul acesta, ca de-o călăuză, şi merse drept la locul cu pricina, unde dând mușchiul la o parte, găsì punga plină cu bani. O ridică, o puse în glugă şi nu plecă până ce nu mulţămì Nymphelor şi chiar mării. Deşì un păstor de capre, el credeà totuş, că marea e mai bună decât pământul, fiindcă îl ajutase să se însoare cu Chloe.

XXIX. Odată văzut cu banii în mână, nu mai zăbovì o clipă, ci, socotindu-se cel mai bogat, nu numai dintre ţăranii de acolo, ci dintre toţi oamenii, se şi duce la Chloe, îi povesteşte visul, îi arată punga şi-o roagă să-i păzească caprele, până se va întoarce. Apoi o pornì întins la Dryas pe care-l găsì bătând grâul pe arie împreună cu Nape. Daphnis îi cerù fata cu îndrăzneală: «Dă-mi pe Chloe de nevastă; eu ştiu să cânt frumos din fluier

https://biblioteca-digitala.ro

ştiu să taiu la vie şi să sădesc pomi, ştiu şi să ar la câmp, să vântur şi grâul. Iar acum pasc turma, martoră mi-i Chloe: din cincizeci de capre cât am primit, acum am de două ori mai multe. Am crescut şi ţapi mari şi frumoşi, fiindcă mai înainte dădeam caprele la ţapii altora. Pe lângă aceasta, sunt tânăr şi-s pentru voi un vecin, de care nimeni nu se plânge. M'a crescut o capră, ca pe Chloe o oaie. Şi cu toate că-i întrec pe ceilalţi în multe, nici în daruri nu voiu fi mai prejos. Ei ţi-or da capre şi oi, vreo pereche de boi râioşi, ori grâu de nici puii nu l'or mâncà!... Dela mine, însă, veţi aveà trei mii de drahme. Numai, asta să n'o ştie nimeni, nici chiar Lamon, tată-meu». Cu aceste cuvinte îi dă banii şi strângându-l în braţe, îl sărută.

XXX. Dryas şi Nape, fără să se aştepte, când văzură atâţia bani, îi făgăduiră îndată că-i vor da pe Chloe de soţie şi-şi luară asupră-le să-l înduplece pe Lamon. Nape şi Daphnis rămân acasă să mâie boii la arie, să bată spicele, în timp ce Dryas pune mai întâi punga la locul unde erau semnele de recunoaştere şi aleargă îndată la Lamon şi Myrtale, ca să le ceară — lucru nou! — băiatul de ginere. Ii găsì măsurând orzul, pe care cu puţin mai înainte îl vânturaseră şi cu inima rea, că erà cât pe-acì să piardă sămânţa, iar Dryas îi mângâiè, că aşà a fost peste tot. Il cerù apoi pe Daphnis de bărbat pentru Chloe şi le spuse,

https://biblioteca-digitala.ro

că deşi alţii îi aduc o mulţime de daruri, pentru Daphnis nu va luà nimic dela ei, ba mai de grabă le va da el din ce are, căci — ziceà — copiii aceştia au crescut împreună cu turmele la câmp şi-au legat o prietenie care nu uşor poate fi ruptă, şi-apoi, le-a venit şi vârsta să se culce împreună. Le mai spuse multe altele, căci primise doar plată trei mii de drahme, ca să-l înduplece. Lamon nu mai puteà zice, nici că-i sărac, fiindcă ei nu se arătaseră mândri, nici că Daphnis e tânăr, căci erà flăcău, dar nici să spună ce credeà el că-i adevărat, anume, că o astfel de căsătorie nu făceà pentru Daphnis. In sfârşit, după câtva timp de tăcere, răspunse astfel:

XXXI. «Bine faceţi, că preţuiţi mai mult vecinii de cât pe străini şi nu socotiţi bogăţia, mai presus de sărăcia cinstită. Să vă răsplătească Pan şi Nymphele pentru aceasta! Şi eu doresc să văd odată făcută această *căsătorie*, căci aş fi un nebun dacă n'aş socotì o mare fericire să mă leg cu casa voastră, bătrân cum sunt şi cu nevoie de-o mână de ajutor. Chloe e fată căutată, frumoasă, plăcută şi vrednică 'n toate. Eu, însă, sunt rob şi nu-s stăpân pe nici un lucru. Deaceea trebuie să înştiinţăm pe stăpânul meu, ca să-i dea învoirea. Las'să amânăm nunta până la toamnă, căci atunci are să vie el, după cât spun cei cari sosesc din târg. Atunci vor fi şi ei bărbat şi nevastă, iar deocamdată, iubească-se ca fraţii.

https://biblioteca-digitala.ro

Să mai ştii una, Dryas: tu ceri de ginere un tânăr mult mai de preţ decât noi...»

După aceste vorbe, îl sărută şi-i dădù de băut, căci soarele se ridicase la amiază. Pe urmă, îl petrecù până la un loc, făcându-i tot felul de urări prieteneşti.

XXXII. Dryas, care auzise bine cuvintele din urmă ale lui Lamon, mergeà gândindu-se, cine puteà să fie Daphnis acesta? «A fost crescut de-o capră, nu fără grija zeilor, e frumos şi nu seamănă de loc cârnului ăstuia de bătrân, nici chelboasei de nevastă-sa. A găsit la îndemână trei mii de drahme, atâţia bani cât nici pere n'ar puteà să aibă un păstor. Oare şi pe dânsul l-o fi părăsit cineva, ca pe Chloe? Nu l-o fi găsit şi pe dânsul Lamon, cum am găsit-o eu pe Chloe? Să fi fost lângă el şi semne de recunoaştere, la fel cu cele găsite de mine? De-ar fi aşà, stăpâne Pan şi dragi Nymphe! Poate că Daphnis, când îşi va găsì părinţii săi adevăraţi, va descoperì ceva şi despre Chloe». Astfel se gândià el în sine şi visà, până ce ajunse la arie. Acolo îl găsì pe Daphnis nerăbdător s'audă răspunsul. Dryas îl îmbărbătă, zicându-i ginere şi-i făgăduì că vor face nunta la toamnă. In urmă îi dădù mâna zicând că Chloe nu va fi a nimănui, decât a lui Daphnis.

XXXIII. Atunci Daphnis, fără să bea sau să mai mănânce ceva, alergă mai repede ca gândul,

https://biblioteca-digitala.ro

spre Chloe. O găsì mulgând oile şi prinzând caşul. Ii aduse vestea nunţii, iar de-acum încolo o sărutà, fără să se mai ascundă, ca pe nevasta lui şi-o ajutà la muncă. Mulgeà laptele 'n şiştare, prindeà caşurile cu chiag, aplecà mieii la oi, ca pe iezii lui, şi când toate erau orânduite, se scăldau, ospătau, beau împreună şi umblau după fructe coapte. Èrà mare belşug de poame, căci erà vremea lor: mulţime de pere pădureţe, de pere dulci şi de mere, unele căzute la pământ, iar altele încă pe copaci. Cele de pe pământ aveau o mireasmă mai plăcută, cele de pe ramuri erau mai rumene. Unele aduceau la gust cu vinul, celelalte străluceau ca aurul. Èrà şi un măr cules, care nu mai aveà nici fructe, nici frunze. Toate ramurile îi erau goale. Numai un singur măr mai atârnà pe vârf, mare şi frumos, şi care întreceà pe toate în mireasmă. Culegătorul se temuse, pe semne, să se caţăre aşà sus, ori uitase să-l rupă, ori, poate păstrà acest măr frumos pentru vreun păstor îndrăgostit.

XXXIV. Cum văzù Daphnis mărul, se şi repezì să-l culeagă, cu toată împotrivirea Chloei, de care nu ţinù seamă. Èa, văzându-se neascultată, fugì în grabă la turme, pe când Daphnis se suì în pom, culese mărul şi-l duse în dar, Chloei. Dar, cunoscând că-i supărată, îi vorbì astfel:

https://biblioteca-digitala.ro

«Drăguța mea, *Horele*[1]) cele frumoase au crescut acest măr, un pom frumos l-a hrănit, soarele l-a copt și norocul l-a păstrat. Trebuià să fiu orb ca să-l las să cadă la pământ, să-l calce 'n picioare turmele, sau să-l învenineze vreun șarpe, sau, stând acolo sus, văzut și lăudat de toți, să-l mănânce timpul.

Aphrodita l-a primit ca preț al frumusețiĭ ei, iar eu ți-l dăruesc ție, ca semn al biruinței dragostei noastre. Aveți judecători la fel: al Aphroditei[2]) erà cioban, eu sunt păstor de capre».

Cu aceste vorbe îi puse mărul în sân și ea, când îl văzù aproape, îl sărutà, încât Daphnis nu se căi de îndrăzneala cu care se urcase așà de sus, căci sărutul ei erà mai de preț decât un măr de aur.

---

[1]) *Horele*, zeițe ale timpului bun (primăverii), închipuite de greci ca niște fecioare frumoase, împodobite cu flori, așteptate cu nerăbdare de oameni. Ele personifică deci zilele frumoase de primăvară. (P. Decharme, Mythologie grecque, pag. 217).

[2]) Paris, fiul lui Priam din Troia.

https://biblioteca-digitala.ro

CARTEA a IV-a

I. In acest timp, venì din Mytilene la Lamon un rob din partea stăpânului, şi-i vestì că, puţin înainte de culesul viilor va sosì acela ca să vadă dacă năvala Metymnienilor nu făcuse vreo pagubă pe pământurile sale. Vara erà pe ducă şi se apropià toamna. Déaceea Lamon şi începù să-i pregătească locuinţa, ca stăpânul, oriunde s'ar uità, să-şi desfete ochii. Curăţì izvoarele ca să aibă apă limpede, scoase gunoiul din ogradă, nu cumva mirosul rău să-l supere, şi îngrijì livada ca s'o găsească frumoasă.

II. Livada, ce-i drept, erà tare mândră, în felul celor regeşti. Aşezată pe un loc înalt, aveà cam vreo 125 de paşi în lungime şi vreo 80 în lăţime, încât uşor s'ar fi putut asemănà cu un câmp lungăreţ. Creşteau, acolo, tot felul de pomi: meri, myrţi, peri, ròdii, smochini şi măslini. Pe alocurea se 'ntindeau şi viţe înalte de vie, acăţate de meri şi de peri, cu strugurii aproape copţi, de par'că se întreceau în roade cu pomii. Pe lângă

https://biblioteca-digitala.ro

pomii roditori, mai erau şi chiparoşi, dafini, platani şi pini. In locul viţei de vie, se căţără pe aceştia iedera, ai cărei ciorchini mari şi negri semănau cu strugurii. Pomi roditori se găseau înlăuntrul grădinii, ca şi cum ar fi fost păziţi, iar cei fără roade, pe dinafară, în chipul unei apărări, făcute de mâna omului. In sfârşit, grădina erà închisă de jur-împrejur, c'un zid subţire de piatră, dar nu numai atât: înăuntru toate erau împărţite şi orânduite. Jos, copacii erau puşi la aceeaş depărtare unul de altul, iar sus, crengile lor se 'mbrăţişau şi aşà îşi împreunau frunzişul, încât ai fi zis că sunt aşezate anume şi nu creşteau singure din firea lor. Se mai găseau şi straturi cu flori, care crescute de la ele, care răsădite de om: tufele de trandafiri, hyacinţii şi crinii puşi cu mâna, iar toporaşii, narcişii şi scânteuţele ieşite 'n voia lor. Intr'un cuvânt, vara aveai umbră şi flori, primăvara şi toamna, fructe, şi'n orice timp, numai farmec.

III. De aici se deschideà şi-o privelişte frumoasă spre câmpie: vedeai păstorii cu turmele lor, marea şi cei ce pluteau pe lângă ţărm, încât şi acestea îi dădeau un farmec grădinii. Apoi, la mijloc, se înălţà un templu al lui Dionysos[1]) şi un altar. Altarul erà încins de iederă şi templul cu viţă, iar pe dinăuntrul templului, erau zu-

[1]) *Bacchus*, zeul viţei de vie — zeul vinului.

https://biblioteca-digitala.ro

grăvite întâmplări din viaţa lui Dionysos: Semele[1]) născând, Ariadna[2]) furată de somn, Lykourgos[3]) înlănţuit, Pentheus[4]) sfâşiat de bachante, Indienii biruiţi şi Tyrhenienii schimbaţi în delfini[5]).

Peste tot numai satyri călcând struguri, peste tot bachante dănţuind în cor. Nici Pan nu erà uitat, ci stăteà pe-o stâncă cântând din naiu, par'că acelaş cântec şi pentru satyri şi pentru bachante.

IV. Aceasta erà grădina de care îngrijià Lamon. Tăià crengile uscate, ridicà corzile viţelor, împodobià cu cununi pe Dionysos, duceà apă prin şenţuleţe la flori, căci erà în livadă un izvor bun de udat floriile, pe care-l găsise Daphnis; deşi curgeà numai pentru flori, se numià totuş izvorul lui Daphnis. Lamon îl sfătuià şi pe Daphnis să-şi îngraşe caprele cât puteà mai bine, zicând că stăpânul care nu venise de atâta vreme, are să le vadă şi pe ele. Daphnis însă n'aveà nici o teamă, căci nu se aşteptà decât la laude pentru turma pe care o făcuse de două ori mai mare, iar lupul nu-i furase nici o capră, ci toate erau grase

---

[1]) *Semele*, mama lui Dionysos, fiica lui Cadmos, personifică pământul în timpul primăverii, e iubită de Zeus, zeul cerului.

[2]) *Ariadna*, fiica lui Minos, rege mythic al Cretei, fu părăsită de iubitul ei Theseu în insula Naxos.

[3]) Lykourgos, zeul thrac.

[4]) Pentheus, erou theban, care, împotrivindu-se lui Dionysos, e dat pradă bacantelor.

[5]) Aluzie la legenda răpirii lui D. de către aceşti piraţi.

https://biblioteca-digitala.ro

ca oile. Totuş, ca să-l îmbuneze pe stăpân pentru nunta sa, îşi dădeà şi mai multă osteneală cu ele. Le pornià disdedimineaţă la câmp, şi nu le aduceà înapoi decât seara târziu. Le adăpà de două ori pe zi şi căutà locurile unde iarba erà mai grasă. Se îngrijise să aibă putinee noui, şiştare multe şi strecurători mai mari. Până acolo a mers, încât a uns coarnele caprelor şi le-a netezit părul, de-ai fi zis că vezi turma sfântă a lui Pan, nu altceva. Chloe îl ajutà şi ea la toate treburile şi, uitându-şi de turma ei, îşi treceà vremea mai mult cu caprele, iar Daphnis credeà că din pricina ei par aşà de frumoase.

V. Pe când se îndeletniceau cu aceasta, iată că sosì un al doilea vestitor dela oraş, cu porunca să pună cât mai repede la cules. El însuş trebuià să rămână până se va face mustul, iar pe la sfârşitul culesului să se întoarcă la oraş ca să aducă pe stăpân. Vestitorul acesta, pe care îl chemà Eudromos, fiindcă însărcinarea lui erà să alerge, fu foarte bine primit de ei. Apoi au şi 'nceput culesul: cărau strugurii la teasc şi mustul în butoaie. Strugurii cei mai frumoşi îi tăiau cu viţe cu tot, ca să aibă şi cei cari trebuiau să vină dela oraş, plăcerea culesului.

VI. Când Eudromos fu să se'ntoarcă, Daphnis îi făcù o mulţime de daruri, tot ce-i puteà da un păstor de capre: caşuri bine prinse, un ied mic, o piele albă de capră şi cu părul lung, ca să

https://biblioteca-digitala.ro

aibă cu ce să se îmbrace iarna, la drum. Eudromos se bucură, îl sărută pe Daphnis şi-i făgăduì c'o să vorbească bine stăpânului de el. Astfel plecă Eudromos, gândind numai bine de Daphnis, iar acesta, plin de griji, rămase cu turmele şi cu Chloe. Şi ea erà neliniştită pentru el şi se gândià că Daphnis e un băieţel obişnuit să vadă numai capre, munţi, ţărani şi pe Chloe, şi că trebuià atunci să dea ochi întâia oară cu stăpânul pe care nu-l ştià decât din auzite. Se mai îngrijià cum aveà el să vorbească cu stăpânul, iar gândul căsătoriei îi turburà sufletul, temându-se să nu fie numai un vis zadarnic. Deaceea nu mai conteneau cu sărutările, şi când se îmbrăţişau, păreau că-s crescuţi dintr'o tulpină. Sărutările însă le erau amestecate cu teamă şi îmbrăţişerile pline de chin, de par'că se temeau de ochii stăpânului care sosise, iar ei ar fi trebuit să se ascundă. Dar peste aceste griji, le mai venì una.

VII. Erà pe acolo un bouar îndrăzneţ, anume Lampis, care o peţise pe Chloe dela Dryas şi-i adusese o mulţime de daruri, ca să grăbească nunta. Când simţì însă, că de le-ar da stăpânul învoire, Daphnis o va luà pe Chloe de soţie, născocì un vicleşug să-l poată mânià pe stăpân împotriva lor. Şi cum ştià că stăpânului îi plăceà mult grădina, se hotărî s'o pustiască pentru a-i strică frumuseţea, cât îi va stà în putinţă. Dacă tăià copacii — îşi ziceà el — aveà să fie prins după

https://biblioteca-digitala.ro

sgomot; se gândì atunci mai bine să rupă florile.

Aşteptă deci să se facă noapte, sărì gardul şi pe unele flori le smulse din rădăcină, pe altele le rupse sau le călcă în picioare ca un porc. Apoi se făcù nevăzut. A doua zi, Lamon se duse'n grădină, chipurile să ude florile cu apa dela izvor. Dar când văzù tot locul pustiit şi înţelese că-i faptă de duşman, nu de hoţ, începù să-şi sfâşie cămaşa de pe dânsul şi să cheme 'ntr'ajutor pe zei, în gura mare, încât Myrtale lăsă ce-aveà în mână, iar Daphnis părăsì caprele şi amândoi alergară la el. Şi cum deteră cu ochii de batjocură, au început să strige şi să plângă cu lacrămi, căci li-se rupeà inima după flori.

VIII. Acum, florile ca florile, dar ei plângeau mai mult de frica stăpânului. Totuş, un străin de-ar fi venit, şi ar fi plâns, căci tot locul erà despoiat de podoabă, de nu mai rămăsese decât pământul gol. Iar care din flori scăpaseră de urgie, străluceau încă şi erau tot frumoase deşì zăceau la pământ. Albinele sburau dintr'una într'alta şi bâzâitul lor necontenit păreà un bocet, pe când Lamon, covârşit de durere, izbucnì astfel: «O, trandafirii mei, cum mi i-a rupt, toporaşii mei, cum mi-s călcaţi în picioare! Vai de zambilele şi narcişii mei, pe care un om hàin i-a smuls din rădăcină! Are să vie primăvara şi ele n'au să mai dea frunze, se va face vară şi ele n'au să mai în-

https://biblioteca-digitala.ro

florească, toamnă şi n'au să fie flori nici măcar pentr'o cunună! Nici ţie, stăpâne Dionysos, nu ţi-a fost milă de bietele flori din faţa ta, din care ţi-am împletit de atâtea ori cununi şi te-ai desfătat cu ele! Cu ce obraz să mai arăt eu, acum, stăpânului meu grădina? Ce-mi va face când va vedeà-o? Are să mă spânzure de un pin, deşi's bătrân, ca pe Marsyas, poate chiar şi pe Daphnis, închipuindu-şi că i-au stricat grădina caprele lui».

IX. La aceste vorbe, lacrămile le curgeau mai fierbinţi, căci acum nu mai jeleau atâta florile, cât nenorocul lor. Chloe îl plângeà pe Daphnis că va fi spânzurat şi se rugà să nu mai vie stăpânul. Trăià clipe chinuite, căci i-se părea că-l vede pe Daphnis sub loviturile biciului. Către seară sosì Eudromos cu vestea, că peste trei zile va venì stăpânul cel bătrân, iar feciorul lui, chiar a doua zi. S'au pus deci să chibzuească asupra celor întâmplate şi-l primiră şi pe Eudromos la sfat. Acesta, ca unul ce-i voià binele lui Daphnis, îi sfătuì să spună păţania mai întâi stăpânului celui tânăr. Apoi le făgăduì că-i va ajutà el singur, de oarece aveà mare trecere pe lângă dânsul, căci fusese frate de lapte cu el. A doua zi aşà au şi făcut.

X. Astylos venì călare împreună cu tovarăşul său, călare şi el. — Astylos erà tânăr, abià-i mijià musteaţa, iar Gnathon — aşà-l chemà pe celălalt, — îşi rădeà de mult barba. Lamon şi Myrtale,

https://biblioteca-digitala.ro

împreună cu Daphnis, i-se aruncară la picioare, rugându-l să-i fie milă de un biet bătrân şi să-l scape de mânia lui tată-său, căci n'aveà nici o vină şi îndată îi povestiră totul. Astylos se înduioşă de rugămintea lor şi se duse el singur în grădină, unde, când văzù florile rupte, spuse că se va rugà de tată-său să-i ierte şi va da vina pe cai, zicând că s'au deslegat acolo şi'ncepând să sburde, au rupt florile, le-au călcat în picioare şi le-au smuls din rădăcini. Pentru bunătatea aceasta, Lamon şi Myrtale se rugară zeilor să-i dea toate fericirile. Daphnis îl dăruì cu iezi, caşuri, pasări cu pui cu tot, clădării de struguri şi crengi cu mere. Printre daruri aveà şi vin de Lesbos cu dulce mireasmă, foarte plăcut la băut.

XI. Astylos îi mulţumì pentru daruri, apoi se duse la vânat iepuri, ca un tânăr bogat şi molatec, care umblà veşnic după alte desfătări şi nu venise la ţară decât ca să guste plăceri noui. Cât despre Gnathon, omul acesta ştià numai să mănânce, să bea până la beţie, iar după ce se îmbătà, să cadă în desfrâu şi nu erà altceva decât gură, pântece şi ce-i mai jos de pântece... Deaceea nu-l scăpă din vedere pe Daphnis, când venì cu darurile. Fiind şi din fire iubitor de tineri şi găsind la acesta o frumuseţe, cum nu întâlnise încă la oraş, hotărîse să pună mâna pe dânsul şi credeà că-l va ademenì uşor, ca pe-un păstor de capre. Astfel, nu se mai duse cu Astylos la vânat,

https://biblioteca-digitala.ro

ci se coborî spre locurile unde-şi păşteà Daphnis turma, sub cuvânt că vroia să vadă caprele, — de fapt însă, să privească pe Daphnis. Intâi, ca să-l câştige, începù să-i laude caprele, îl rugă să-i cânte din naiu ceva păstoresc, şi, în sfârşit, îi spuse că-l va slobozì în curând, căci aveà multă trecere pe lângă stăpân.

XII. Când socotì că-l îmblânzise îndestul, îl pândì într'o seară pe când se întorceà dela câmp cu caprele, sărì la el şi-l sărută. Apoi îl rugă să se întoarcă cu spatele, cum fac caprele cu ţapii. Pe Daphnis, la început, nu-l tăià capul ce-i asta şi după un timp îi răspunse că erà lucru firesc să încalice un ţap pe-o capră, dar că el nu văzuse niciodată ţap sărind pe alt ţap, nici berbec pe berbec în loc de oaie, nici cocoş pe cocoş, în loc de găină. Gnathon fu gata să pună mâna pe dânsul şi să-l hotărască cu sila. Atunci Daphnis, dând un brânci zdravăn lui Gnathon, beat, care abià se ţineà pe picioare, îl trântì jos. Pe urmă o şterse ca un căprior, lăsându-l pe celălalt întins la pământ, de nu-i mai trebuià acum băieţandru, ci un bărbat în toată firea, ca să-l ducă de mână. Din ziua aceea Daphnis îl ocolià, îşi păşteà caprele când ici, când colo, şi fugeà de el, pe cât nu-şi mai luà ochii dela Chloe. Nici Gnathon nu-l mai urmărià, de când văzuse că Daphnis nu-i numai frumos, ci-i şi voinic. Căutà însă prilejul să-i vorbească lui Astylos de el, trăgând

https://biblioteca-digitala.ro

nădejde să-l capete în dar dela tânărul său stăpân, care, de multe ori, îi intrà în voie.

XIII. Deocamdată nu putù să încerce nimic, căci tocmai sosiseră Dionysofanes cu Cleariste şi erà mare zarvă de vite, robi, bărbaţi şi femei. Dar, până atunci, pregătià o lungă cuvântare de dragoste. Dionysofanes erà cu tâmplele aproape albe, totuş bine făcut şi frumos încă, de se puteà luà la întrecere chiar cu tinerii; pe lângă aceasta, bogat cum puţini sunt şi bun ca nimeni altul. Chiar din ziua întâia a sosirii, aduse jertfe zeilor cari îi apăraseră ogoarele: Demetrei, lui Dionysos, lui Pan, şi Nymphelor şi cinstì pe toţi cei de faţă. Zilele următoare se duse să cerceteze ce muncise Lamon, iar când văzù câmpul numai brazde, viile cu viţa crescută şi grădina'n floare, (căci Astylos îşi luase asupra lui pustiirea florilor) — rămase încânta', îl lăudă pe Lamon şi-i făgăduì slobozenie. In urmă, se îndreptă spre turmă, să vadă caprele şi pe păstor.

XIV. Chloe fugì în pădure, fiindu-i ruşine şi frică de-atâta mulţime. Daphnis însă rămase locului, îmbrăcat c'o piele păroasă de capră, c'o glugă nouă pe umeri, ţinând c'o mână caşuri proaspete, iar cu cealaltă iezi de lapte. Dacă, într'adevăr, vreodată Apollo a păscut cu simbrie boii lui Laomedon, aşà trebuie să fi fost, cum erà Daphnis atunci. Nu scoase nici o vorbă, ci, roş la faţă, plecă capul în jos şi-i întinse darurile,

https://biblioteca-digitala.ro

iar Lamon zise: «Stăpâne, acesta e păstorul caprelor tale. Mi-ai încredinţat cincizeci de capre şi doi ţapi, el ţi-a făcut o sută de capre şi zece ţapi. Uite-te ce grase sunt, cu părul neted şi coarnele neatinse! Le-a învăţat să asculte de cântec şi fac tot ce vrei când le cânţi din naiu».

XV. Clearíste, care erà de faţă, dorì să facă o încercare şi porunci lui Daphnis să le cânte caprelor din naiu, cum aveà el obiceiul, făgăduindu-i că-i va da în schimb daruri: o cămaşe, un suman şi opinci. Daphnis îi poftì să se aşeze roată în jurul lui, iar el, în picioare sub fag, îşi scoase naiul din glugă şi suflă mai întâi uşor: caprele se sculară îndată cu capetele ridicate; apoi îi zise un cântec păstoresc şi caprele începură să pască, plecându-şi boturile la pământ. Urmă un cântec dulce şi toate se culcară jos, mai scoase şi un fluierat ascuţit, iar ele fugiră'n pădure, de par'că s'ar fi apropiat lupul. Puţin după aceea fluierând de întoarcere, ele ieşiră din pădure şi-i alergară la picioare. Nu mai văzuse nimeni, nici slugi care să asculte de porunca stăpânului, cum ascultau caprele de naiu. Toţi se minunară, mai ales Clearíste, care se jură că va dărui, ce făgăduise, acestui păstor frumos şi aşà de bun cântăreţ. Intorşi la stână, prânziră şi trimiseră şi lui Daphnis din bucate.

XVI. El mâncă împreună cu Chloe şi se desfătà gustând din mâncăruri orăşeneşti şi aveà

https://biblioteca-digitala.ro

mare nădejde că va căpătà dela stăpân învoirea căsătoriei. Pe de altă parte, Gnathon se aprinsese şi mai tare, după cele văzute la turmă, şi i-se păreà că nu mai poate trăi fără Daphnis. Deaceea îl pândì pe Astylos când se plimbà prin grădină, îl duse în templul lui Dionysos şi începù să-i sărute mâinile şi picioarele. Şi când Astylos îl întrebă pentru ce toate astea şi-l făcù să-i spună, jurându-i că-l va ajutà: — «S'a sfârşit cu Gnathon al tău, stăpâne, îi zise el. Eu, care până acum nu preţuiam decât masa ta; care, mai înainte, jurasem că nu-i nimic mai plăcut decât un vin vechiu; care ţineam mai mult la bucătarii tăi, decât la tinerii cei mai frumoşi din Mytilene, acum nu mai văd frumos în lume decât pe Daphnis. Mâncărurile alese nu le mai gust, deşi'n fiecare zi se pregătesc atâtea: carne, peşte şi plăcinte unse cu miere. Aş vrea să fiu mai bine capră, să pasc iarbă şi frunză, ascultând naiul lui Daphnis şi să fiu păzit de dânsul. Scapă-l pe Gnathon al tău şi vindecă-i dragostea nelecuită! Iar de nu, îţi jur pe zeul meu, că voiu pune mâna pe cuţit, şi după ce îmi voiu fi umplut pântecele cu mâncare, mă voiu ucide dinaintea uşii lui Daphnis. Tu n'ai să mai ai cui spune atunci: «Micul meu Gnathon, cum mă alinţi câteodată».

XVII. Tânărul Astylos, bun la suflet, care ştià ce-i chinul dragostei, nu-l mai răbdă inima să-l

https://biblioteca-digitala.ro

vadă cum plânge şi cum îi sărută mereu picioarele, ci îi făgăduì că-l va cere pe Daphnis dela tatăl său şi-l va duce la oraş, să-i fie lui slugă, iar lui Gnathon iubit. Ca să-l mai înveselească, îl necăjì întrebându-l cum de nu-i e ruşine să iubească pe fiul lui Lamon, şi doreşte cu-atâta'n-focare să se culce c'un băieţel care păşteà caprele. In acelaş timp strâmbà din nas, arătând că nu-i place mirosul de ţap. Gnathon însă, care învăţase toate poveştile de dragoste la şcoala destrăbălării, vorbì ca un cunoscător despre el însuş şi despre Daphins: «Cine iubeşte, stăpâne, nu ia în seamă lucrurile acestea; e robul frumuseţii ori unde o găseşte. Deaceea s'a văzut unul iubind un copac, altul un pârău şi-un altul o fiară. Totuş, cine nu s'ar fi înduioşat de acela, care trebuià să se teamă de ce-i erà drag! Iar eu iubesc frumuseţea slobodă a unui trup robit. Nu vezi că părul lui seamănă cu *hyacinthul*? Nu vezi cum îi strălucesc ochii sub sprâncene ca pietre scumpe legate 'n aur? Şi faţa rumenă şi gura cu dinţii albi ca fildeşul? Cine n'ar dorì să-i ia o dulce sărutare? Dacă m'am aprins după un păstor, am făcut şi eu ca zeii. Anchises păşteà boii şi totuş l-a iubit Aphrodita. Branchos păşteà caprele şi Apollo l-a îndrăgit. Ganymedes erà păstor şi pe dânsul l-a răpit regele cerului şi pământului. Aşà dar, să nu dispreţuim un băiat de care vedem că şi caprele ascultă, ca şi cum l-ar iubì şi ele, ci, mai

https://biblioteca-digitala.ro

de grabă, să mulţămim vulturilor lui Zeus, care îngăduie să rămâie pe pământ o aşà frumuseţe.

XVIII. Astylos, la aceste cuvinte, începù să râdă zicând că dragostea face mari vorbitori. Pândià totuş prilejul să-i poată vorbì lui tată-său de Daphnis. Insă Eudromos, ascuns pe acolo, auzì tot ce se vorbise, şi, pe de o parte din dragoste pentru Daphnis, pe care-l iubià că erà băiat bun, iar pe de alta scârbit, ca un tânăr aşà frumos să fie batjocura unui Gnathon, povestì îndată totul lui Daphnis şi lui Lamon. Daphnis rămase trăsnit şi hotărî să fugă împreună cu Chloe, sau să moară tot cu ea. Lamon însă o chemă pe Myrtale afară şi-i spuse: «S'a sfârşit cu noi, nevastă! A venit vremea să scoatem la iveală tot ce-am ţinut tăinuit până acum. Il pierd pe Daphnis şi toate celelalte. Dar, mă jur pe Pan şi pe Nymphe, că, de-o fi chiar să rămân — cum se zice — bou la iesle, tot nu voiu ascunde norocul lui Daphnis. Voiu spune cum l'am găsit lepădat, voiu povestì cum a fost hrănit şi voiu arătà lucrurile ce le-am găsit împreună cu el. Să ştie păcătosul acela de Gnathon pe cine iubeşte. Pregăteşte-mi numai semnele de recunoaştere.

XIX. După ce-au pus acestea la cale, au intrat iarăş în casă. In timpul acesta Astylos, prinzându-l pe tată-său fără nici o treabă, îi cerù voie să-l ducă pe Daphnis la oraş, fiindcă erà băiat frumos, care nu făceà să steà la ţară şi puteà

https://biblioteca-digitala.ro

deprinde, în scurt timp, obiceiurile orăşeneşti dela Gnathon. Tatăl i-l dădù bucuros. Apoi, chemă pe Lamon şi pe Myrtale şi le dădù vestea că, de-acum înainte, Daphnis, în loc de capre şi de ţapi, va îngrijì de Astylos. Le făgăduì, în schimb, că le va da doi păstori în locul lui. Dar, când se adunară toţi robii, bucuroşi că vor aveà un tovarăş frumos, Lamon cerù voie să vorbească, şi începù astfel: «Stăpâne, ascultă o vorbă adevărată din gura unui bătrân; jur pe Pan şi pe Nymphe că nu voiu spune nici o minciună. Eu nu sunt tatăl lui Daphnis şi nici Myrtale n'a avut norocul să-i fie mamă. El are alţi părinţi, cari l'au lepădat, având poate destui copii mai mari. L'am găsit părăsit şi hrănit de una din caprele mele, pe care, la moarte, am îngropat-o în grădina din jurul casei, din dragoste că se purtase ca o mamă.

Lângă dânsul am găsit şi nişte semne de recunoaştere. Spun drept, stăpâne, şi le păstrez, fiindcă arată că-i născut din părinţi mai bogaţi decât noi. Că va fi robul lui Astylos, nu-mi pare rău: slugă frumoasă la stăpân frumos şi bun. Dar nu pot răbdà batjocura lui Gnathon, care vrea să-l ducă la Mytilene şi să-l facă femeie».

XX. După aceste vorbe, Lamon tăcù şi vărsă multe lacrămi. Şi, fiindcă Gnathon făceà pe voinicosul, amenințând cu lovituri, Dionysofanes uimit de spusele lui Lamon, porunci lui Gnathon

https://biblioteca-digitala.ro

să tacă, aruncându-i o privire încruntată. Apoi, îl întrebă din nou pe Lamon şi-i cerù să spună adevărul curat, fără a mai născocì la poveşti ca să-şi păstreze feciorul.

Lamon stăruià în spusele lui, jurând pe toţi zeii, că se va lăsà să fie pedepsit, dacă mințià. Dionysofanes atunci, împreună cu Clearistе care şedeà lângă el, începură să-i cântărească vorbele: «De ce-ar mințì Lamon, când trebuià să primească doi păstori, în loc de unul? Cum ar puteà născocì un ţăran una ca asta? Şi-apoi nu erà de necrezut ca un astfel de moşneag şi-o mamă aşà de jos, să fi născut un fiu aşà frumos?»

XXI. Au hotărît atunci să nu mai umble cu ghicitul, ci să cerceteze semnele de recunoaştere şi să vadă dacă arătau o soartă mai strălucită şi mai aleasă. Myrtale se duce să le aducă pe toate dintr'o vechitură de sac, unde le păstrà. Dionysofanes le zărì cel dintâi şi cum văzù mantaua de purpură, sponca de aur şi cuţitul cu mănunchiul de fildeş, strigă deodată tare:

«O, Zeus», şi o chemă pe nevastă-sa ca să privească şi ea. Clearistе văzându-le, strigă şi ea în gura mare: «O, zeiţe ale sorţii! N'am pus noi aceste lucruri cu copilul nostru? N'am trimis-o noi pe Sophrosyne să-l aducă aici? De bună samă că nu-s altele, ci chiar acestea. Dragă bărbate, e copilul nostru! Daphnis e fiul tău şi păşteà caprele tatălui său!»

https://biblioteca-digitala.ro

XXII. Nu isprăvise bine vorba, şi Dionysofanes sărută cu lacrămi de mare bucurie semnele de recunoaştere, iar Astylos, înţelegând că Daphnis i-i frate, lepădă haina de pe dânsul şi alergă în grădină ca să-l sărute el, cel dintâi. Daphnis, când îl văzù venind în goana mare, cu o mulţime alţii şi strigând: «Daphnis!»... socotì că vin ca să-l prindă. Işi aruncă atunci gluga şi fluierul şi o luă la fugă înspre Mare, cu gândul să-şi dea drumul din vârful unei stânci. Şi, lucru ciudat, poate că Daphnis abià găsit, s'ar fi prăpădit, dacă Astylos nu l-ar fi înţeles şi nu l-ar fi strigat din nou: «Stăi, Daphnis, nu-ţi fie teamă, eu sunt fratele tău, şi stăpânii de până acum îţi sunt părinţi! Lamon ne-a vorbit de capră şi ne-a arătat semnele. Intoarce-te şi vezi cum sunt toţi bucuroşi şi cum râd! Dar, sărută-mă pe mine mai întâi! Jur pe Nymphe, că nu-ţi spun minciuni».

XXIII. Numai după ce auzì jurământul lui, Daphnis se oprì de-l aşteptă pe Astylos, care venià în goană şi, când fu aproape, îl sărută. In timp ce-l sărutà, îi ajunse din urmă mulţimea de slujitori şi slujitoare, ba chiar tatăl său cu mamăsa. Toţi îl îmbrăţişau şi-l sărutau, plângând de bucurie. Daphnis înaintea tuturor, îmbrăţişă cu iubire pe tată-său şi mamă-sa, îi strângeà la piept ca şi cum i-ar fi cunoscut de multă vreme şi nu mai voià să se smulgă din braţele lor, aşà de repede se descopere înrudirea de sânge! In clipa

https://biblioteca-digitala.ro

aceea, aproape uitase şi pe Chloe. Intors acasă, Daphnis îşi îmbrăcă o haină scumpă şi se aşează lângă părintele său, care grăi astfel:

XXIV. «Feţii mei, eu m'am însurat tânăr de tot. Nu trecù mult şi avui fericirea să fiu tată, — aşà credeam atunci! — căci mi-se născuse mai întâi un băiat, pe urmă o fată, iar al treilea Astylos. Socotiam că mi-s destui şi deaceea pe cel din urmă l-am părăsit şi i-am pus alături semne de îngropare, nu de recunoaştere. Dar, altfel hotărîse soarta. Copilul cel mai mare şi fata i-am pierdut într'o singură zi, de aceeaş boală. Tu, însă, prin voia zeilor, mi-ai scăpat, ca să avem un sprijin mai mult la bătrâneţe. Deci, Daphnis, să nu mă judeci rău că te-am lepădat, căci n'am făcut aceasta de buna voia mea.

Şi nici tu, Astyle, să nu fii mâhnit, că vei luà numai o parte din avere în loc s'o ai întreagă. Pentru omul înţelept, nu-i avere mai scumpă ca un frate. Iubiţi-vă unul pe altul, iar cât despre bogăţii, vă veţi întrece şi cu regii. Am să vă las moştenire pământuri întinse, mulţime de robi îndemânatici, aur, argint şi câte alte lucruri pe care le au numai bogaţii. Ii dau însă lui Daphnis locul acesta, împreună cu Lamon şi Myrtale şi caprele pe care le-a crescut».

XXV. Dionysofanes nu sfârşi bine vorba, că Daphnis sări deodată spunându-i: «Bine că mi-ai adus aminte, tată! Mă duc să-mi dau caprele la

https://biblioteca-digitala.ro

apă; ele acum aşteaptă însetate naiul meu, iar eu stau aici». Toţi făcură haz de Daphnis, care, deşi se văzuse stăpân, tot voiă să mai fie păstor, şi trimiseră un altul să îngrijească de capre, iar ei aduseră jertfă lui Zeus, fiindcă scăpase pe Daphnis, şi-apoi dădură un ospăţ. La acest ospăţ numai Gnathon a lipsit. De frică, stăteà zi şi noapte în templul lui Dionysos, ca un rugător. In timpul acesta, răspândidu-se svonul în toate părţile, că Dionysofanes îşi găsise un fiu şi că Daphnis, păstorul de capre, erà acum stăpânul ogoarelor, veniră care dincotro, de cu revărsatul zorilor, să se bucure împreună cu băiatul şi să-i aducă daruri lui tată-său. Printre cei dintâi fu Dryas, cel care-o crescuse pe Chloe.

XXVI. Dionysofanes îi oprì pe toţi să se veselească cu ei şi să ia parte la ospăţ. Se pregătise vin mult, pâine de grâu din destul, pasări de baltă, purcei de lapte şi tot felul de plăcinte cu miere. Pe deasupra se mai jertfiră o mulţime de capre şi oi, în cinstea zeilor locului. Daphnis îşi strânse toată averea lui de păstor şi o împărţì în dar la zei. Lui Dionysos îi dădù gluga şi pielea de capră, lui Pan naiul şi flautul[1]), iar Nymphelor le dădù şiştarele şi bâta, făcute de el. Dar, îi venià aşà de greu să se despartă de lucrurile cu care se obişnuise, chiar în schimbul unei bogăţii neaşteptate, în-

[1]) *σπλαγίουλος* fr. Flûte Fraversière, germ. Die Querpfeize.

https://biblioteca-digitala.ro

cât îl podideau lacrămile, la fiecare lucru de care se despărţià. Nu dăruì şiştarele înainte de a mai mulge odată, nici pielea, înainte de a se mai fi îmbrăcat cu dânsa, nici naiul, fără să mai cânte odată, ci le sărutà pe rând, îşi luà rămas bun dela capre şi chemà ţapii pe nume. Mai băù odată şi din izvorul din care băuse de-atâtea ori cu Chloe. De dragostea lui, însă, nu mărturisì nimic, aşteptând să vină prilejul.

XXVII. Pe când Daphnis aducea astfel jertfe, biata Chloe se aşezase jos şi plângeà, după cum erà firesc: «Daphnis m'a uitat, se gândeşte la vreo fată cu zestre mare. La ce l-am mai făcut să jure de geaba pe capre, în loc să jure pe Nymphe? Le-a părăsit şi pe ele, ca şi pe Chloe. Nici chiar când a adus jertfe Nymphelor şi lui Pan, nu i-a fost dor s'o vadă pe Chloe. O fi găsit, poate, la mamă-sa slujnice mai frumoase ca mine. Fie el fericit! Eu una, însă, n'am să mai pot trăì!»

XXVIII. Astfel se frământà cu gândurile, când bouarul Lampis venì pe neaşteptate cu o ceată de ţărani şi o răpì, crezând că Daphnis n'are s'o mai ia şi că Dryas va fi mulţumit de dânsul. Chloe luată pe sus ţipà de ţi-se rupeà inima. Unul din vecini o văzù, îi spuse Napei, ea lui Dryas, şi Dryas lui Daphnis. Acesta, aproape nebun, nu îndrăznià nici să-i spuie lui tată-său, dar nici nu puteà să se stăpânească. Deaceea se duse în grădină şi acolo începù să se vaicăre: «Nenorocitul

https://biblioteca-digitala.ro

de mine, de ce mi-am găsit părinții? Ce bine 'mi era când păşteam caprele! Cu cât mă simțeam mai fericit, rob! Atunci vedeam pe Chloe şi-o sărutam, iar acum... a furat-o Lampis şi s'a dus cu ea! Şi când va veni noaptea, are să se culce cu dânsa... Iar eu stau pe băut şi petrecere, şi de geaba am mai jurat pe Pan, pe capre şi Nymphe!»

XXIX. Dar Gnathon, care şedeà ascuns în grădină, îl auzì pe Daphnis cum se căinà şi socotind că venise ceasul împăcării, îşi luă câțiva tineri dintr'ai lui Astylos şi se duse să-l caute pe Dryas. Acestuia îi spuse să-l ducă la coliba lui Lampis, şi-o pornì întins la drum, de-l ajunse pe Lampis tocmai în clipa când intrà cu Chloe în casă; i-o smulse din mâni, iar pe ceilalți țărani îi snopì din ciomege. Mult ar fi dat să-l ducă pe Lampis legat, ca pe-un prins de răsboiu, dacă nu-i scăpà cu fuga. După o faptă aşà vrednică de laudă, odată cu venirea nopții se 'ntoarse acasă unde-l găsì pe Dionysofanes culcat, iar pe Daphnis stând de veghe în grădină şi plângând. I-o aduce atunci pe Chloe, îi povesteşte totul şi-l roagă să nu-l mai țină ca pe-o slugă rea şi nefolositoare şi mai ales să nu-l depărteze dela masă, fără de care va murì de foame. Când o văzù Daphnis din nou pe Chloe în brațele sale, întinse mâna lui Gnathon ca unui binefăcător, iar ei îi cerù iertare de lipsa lui de grijă.

https://biblioteca-digitala.ro

XXX. Incepură să chibzuească ce să facă şi hotărîră să nu spună nimănui că se iau. Daphnis va ţineà pe Chloe într'ascuns şi nu-şi va spovedì dragostea decât mamă-sei. Dar Dryas nu îngăduì aceasta, ci cerù să-i vorbească lui tată-său şi făgăduì că va căpătà cuvântul lui. Cum se făcù ziuă, îşi luă semnele de recunoaştere în glugă şi plecă la Dionysofanes şi Cleariste, pe cari îi găsì în grădină. Erau de faţă şi Astylos cu Daphnis. Când tăcură toţi, Dryas începù să vorbească:

«Ca şi pe Lamon, aceeaş nevoie mă sileşte să vă spun lucruri ţinute pân'acum în taină. Chloe nici nu mi-e fiică, nici n'am crescut-o eu, ci are alţi părinţi şi-o oaie a hrănit-o, dând de dânsa lepădată în peştera Nymphelor. Am văzut'o cu ochii mei şi m'am minunat, apoi am luat'o eu de-am crescut'o. Dovadă-i frumuseţea ei, căci nouă nu ne seamănă de loc şi semnele de recunoaştere, prea bogate pentru un biet păstor. Uitaţi-vă la ele, căutaţi părinţii copilei şi vedeţi dacă ar fi potrivită pentru Daphnis».

XXXI. Dryas nu aruncase la întâmplare vorba asta, şi nici lui Dionysofanes nu-i scăpă, ci, cum îl văzù pe Daphnis şi băgă de samă că-i galben la faţă şi plâns, îndată înţelese că-i dragostea la mijloc. Ca un părinte, se îngrijià acum mai mult de băiatul lui, decât de-o fată străină şi căutà să tâlmăcească cuvintele lui Dryas. După ce văzù şi semnele aduse de Dryas, încălţămintele cele aurite,

https://biblioteca-digitala.ro

inelele de pus la glezne şi marama, chemă pe Chloe şi-i spuse să fie cu inima bună, că de aici înainte are bărbat şi 'n curând îşi va găsi şi părinţii. Din ziua aceea Clearíste luă pe Chloe cu dânsa şi o gătì ca pe nevasta fiului ei, iar Dionysofanes trase pe Daphnis de o parte şi-l întrebă, dacă Chloe mai e fată. Acesta îi jură că nu se întâmplase între dânşii nimic mai mult decât sărutări şi jurăminte. Dionysofanes se bucură de aceste jurăminte şi-i puse la masă cu el.

XXXII. Acum, puteai să vezi într'adevăr ce-i frumuseţea, când are pe deasupra şi găteala. Chloe îmbrăcată frumos, cu părul împletit şi cu faţa spălată, le părù la toţi aşà de frumoasă, că mai-mai să n'o cunoscă nici Daphnis. Chiar fără semnele de recunoaştere, ai fi jurat că o copilă aşà mândră nu erà fata lui Dryas. Dar şi acesta se găsià acolo la masă dimpreună cu Nape, pe acelaş pat cu Lamon şi Myrtale. Zilele următoare făcură din nou jertfe şi mesele iarăş furà întinse. Chloe dăruì şi ea zeilor lucrurile ei de păstoriţă: naiul, gluga, pielea, şiştarele; stropì cu vin izvorul din peşteră, pentrucă lângă el fusese hrănită şi se scăldase de atâtea ori acolo. Puse apoi o cunună de flori pe mormântul oii, pe care i-l arătă Dryas, mai cântă odată din naiu, pentru turmă, cântă şi Nymphelor, rugându-le ca cei care o lepădase să fie vrednici de Daphnis.

https://biblioteca-digitala.ro

XXXIII. Când petrecură în de ajuns la țară, hotărîră să plece la oraș, să dea de urma părinților Chloei, pentru a nu mai întârzia nunta. A doua zi, din zori, gata de drum, dădură lui Dryas alte trei mii de drahme, iar lui Lamon jumătate din rodul ogoarelor și viilor, caprele cu păstori cu tot, patru perechi de boi, îmbrăcăminte pentru iarnă și pe deasupra le mai dădù și slobozenie lui și neveste-sei Myrtale. In urmă, porniră la Mytilene cu cai, căruțe și mare alaiu. Dar, cum au ajuns seara, locuitorii din oraș n'au putut află atunci pe dată, nimic. A doua zi, însă, o mulțime de bărbați și de femei se strânseră pe la ușî. Bărbații veneau să se bucure cu Dionysofanes că-și găsise un fiu și încă un fiu frumos ca Daphnis, iar femeile se veseleau și ele cu Cleariste care-și adusese, în acelaș timp, și-un fiu și-o noră. Chloe le uimì cu frumusețea ei fără seamăn. Tot orașul nu vorbià decât de băiatul și de copila aceasta. Ii fericià că se iau și se rugau zeilor ca și părinții Chloei să fie vrednici de frumusețea ei. Ba chiar multe din femeile celor mai bogați cereau zeilor să fie luate drept mama unei fete așà de frumoasă.

XXXIV. Dionysofanes, frământat de multe gânduri, adormì adânc și prin somn avù visul acesta: par'că Nymphele rugau pe Eros să dea în sfârșit îndrăgostiților învoirea lui și că Eros, lăsând arcul slobod, puse tolba cu săgeți jos și poruncì lui Dionysofanes să poftească la masă pe

https://biblioteca-digitala.ro

toţi cei mai de frunte din Mytilene, şi când cel din urmă ulcior va fi plin, atunci să le arate la fiecare semnele de recunoaştere iar pe urmă să cânte cântarea[1]) nunţii. După acest vis, Dionysofanes se sculă cu noaptea 'n cap şi dădù poruncă să se pregătească un ospăţ strălucit, cu tot ce se găseşte mai bun pe pământ, în Mare şi chiar prin locuri şi râuri, şi să fie chemaţi toţi fruntaşii din Mytilene. Când se înnoptă şi ulciorul din care se turnà vin, în cinstea lui Hermes, fu umplut, venì o slugă cu semnele de recunoaştere pe un vas de argint şi le arătă la toţi, umblând împrejurul meselor.

XXXV. Nimeni dintre ceilalţi nu le-a cunoscut, afară de un oarecare Megaklés, aşezat în capul mesei, fiind cel mai bătrân. Acesta, văzându-le, le cunoscù şi strigă ca un tânăr, cu un glas puternic: «Ce-mi văd ochii? Ce-ai ajuns copila mea? Mai trăeşti tu oare, sau vreun păstor, dând din întâmplare peste semne, le-a adus aici? Dionysofanes, te rog, spune-mi de unde ai semnele copilei mele? Nu-ţi pară rău să aflu şi eu ceva, după ce ţi-ai găsit pe Daphnis al tău!» Şi fiindcă Dionysofanes îi cerù să povestească el, mai întâi, cum îşi părăsise copila, Megaklés, fără să coboare de loc glasul, începù: «Mai înainte aveam avere puţină şi cât am avut am cheltuit cu jocurile

[1]) *τὸν ὑμέναιον.*

https://biblioteca-digitala.ro

obşteşti şi cu corăbiile de răsboiu. In starea asta eram, când mi-se născù o fată, pe care n'am vrut s'o cresc în sărăcie şi-am lepădat'o gătită cu aceste semne. Ştiam eu că mulţi doresc să fie tată, chiar în felul acesta. Am lăsat'o în peştera Nymphelor şi 'n grija lor. Dar, pe zi ce treceà, averea mi-a crescut şi nu mai aveam cui s'o las, căci, pe urmă, n'am mai avut norocul să am măcar o fată. Zeii însă voind să-şi bată joc de mine, îmi trimit noaptea visuri care-mi vestesc că o oaie mă va face tată».

XXXVI. La acestea Dionysofanes scoase un strigăt şi mai tare decât Megaklés, şi, sărind dela locul său, o aduse pe Chloe prea frumos gătită şi vorbì: «Iată copiliţa pe care ai părăsit-o. O oaie ţi-a hrănit'o prin voia Nymphelor, după cum o capră mi l-a hrănit pe Daphnis. Ia semnele şi pe copilă, şi luând'o s'o dai lui Daphnis de soţie. Noi pe-amândoi i-am lepădat, pe amândoi i-am găsit şi de-amândoi au avut grijă Pan, Nymphele şi Eros».

Megaklés se învoì şi trimise după nevastă-sa Rhode, în timp ce pe Chloe o ţineà mereu la sân. Au rămas să doarmă şi noaptea acolo, fiindcă Daphnis se jurase că nu va încredinţà pe Chloe nimănui, nici chiar lui tată-său.

XXXVII. A doua zi s'au înţeles să plece iar la ţară, după rugămintea lui Daphnis şi a Chloei, care nu se puteau obişnuì cu şederea la oraş. Pe de

https://biblioteca-digitala.ro

altă parte, se hotărîră să facă o nuntă păstorească. Astfel, s'au dus acasă la Lamon, unde făcură cunoscuți pe Dryas lui Megaklés și pe Nape Rhodei. Apoi începură pregătirile strălucite de nuntă. Megaklés în fața Nymphelor o dădù pe Chloe lui Daphnis și lor le dăruì, printre multe altele, semnele de recunoaștere, iar lui Dryas îi împlinì până la o mie de drahme.

XXXVIII. Și 'n ziua aceea, fiind un cer senin, Dionysofanes așternù la gura peșterii păturì de frunze verzi și chemă tot satul la bogatul ospăț. Veniră Lamon și Myrtale, Dryas cu Nape, rudele lui Dorcon, Philetas cu copiii, Chromis și Lykainiona.

Chiar Lampis, primind iertăciune, nu lipsì dela masă, Și, cum erau la țară, toată petrecerea a fost câmpenească și păstorească: unul cântà ca secerătorii, altul spuneà glume ca la călcatul strugurilor, Philetas cântà din naiu, Lampis suflà din fluier, Dryas și Lamon dănțuiau, iar Chloe și cu Daphnis se sărutau într'una. Și caprele pășteau pe-aproape, de par'că luau și ele parte la nuntă, ceeace nu preà plăcù târgoveților; iar Daphnis le chemà pe fiecare pe nume, le dădeà frunză verde, apoi le apucà de coarne și le sărutà.

XXXIX. Daphnis și Chloe, nu numai atunci, ci cât au trăit au dus mai mult o viață de păstori, cinstind zeii, Nymphele, pe Pan și Eros. Și-au dobândit tot mai multe oi și capre și nu găseau

https://biblioteca-digitala.ro

mâncare mai aleasă, decât poamele şi laptele. Ba, mai mult: când li s'a născut cel dintâi copil, un băieţel, l-au pus să sugă la o capră, iar când au avut o fată, au dat-o să sugă la o oaie.

Pe băiat îl chemă Philopoimen (iubitor de păstori) iar pe fată Agele (turmă).

Şi au trăit aşà, acolo, până la adânci bătrâneţe. Peştera Nymphelor au înfrumuseţat'o, au pus înăuntru statui şi au ridicat un altar lui Eros al păstorilor. Iar lui Pan i-au dat de locuinţă un templu în loc de pin, numindu-l templul lui Pan răsboinicul.

XXXX. Dar toate acestea le-au făcut mai în urmă. Deocamdată, când veni noaptea, toţi îi însoţiră până la odaia lor de nuntă, unii cântând din naiu, alţii din fluier şi unii mergând înainte cu mari torţe în mâni. La uşe începură să cânte cu un glas aspru şi sălbatec, ca şi cum ar fi vrut să crape pământul. Daphnis şi Chloe se culcară goi împreună şi se puseră pe strâns în braţe şi pe sărutat, de n'au închis ochii toată noaptea, mai trezi ca bufniţele. Daphnis făcù ce-l învăţase Lykainiona şi Chloe deabià atunci află că ce încercaseră ei în pădure nu erau decât jocuri copilăreşti de păstori.

SFÂRŞIT

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

30
Bibliotecă Centrală

https://biblioteca-digitala.ro

CVLTVRA
LEI
28
NAȚIONALĂ

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro